

KIEKYBINIS JAUNIMO NUOMONĖS TYRIMAS

Vykdytojas:
 spinter tyrimai

2016 m. rugsėjo mėn.

Vilnius

TURINYS

I. TYRIMO METODIKA	3
II. TYRIMO REZULTATAI	7
2.1. JAUNIMO SVEIKATOS VERTINIMAS	7
2.2. JAUNIMO SVEIKATOS RIZIKOS VEIKSNIAI	16
2.2.1 POLINKIS Į SAVIŽUDYBĘ	16
2.2.2 PATIRTAS FIZINIS SMURTAS.....	19
2.2.3 PATIRTAS PSICHOLOGINIS SMURTAS	22
2.2.4 PATIRTAS SEKSUALINIS PRIEKABIAVIMAS	25
2.2.5 LYTINIAI SANTYKIAI.....	28
2.3. JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ POREIKIO VERTINIMAS.....	32
III. APIBENDRINIMAI	38

I. TYRIMO METODIKA

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“, Sveikatos ekonomikos centro užsakymu, 2016 metų liepos 22 – rugpjūčio 10 ir rugpjūčio 22 – rugsėjo 5 dienomis atliko kiekybinį Lietuvos jaunimo tyrimą.

1.1. Tyrimo tikslai

Nustatyti svarbiausias jaunimo sveikatos problemas, sveikatos rizikos veiksnius ir nustatyti jaunimo sveikatos priežiūros paslaugų poreikį.

1.2. Tyrimo tikslinė grupė

Visa tyrimo tikslinė grupė – 15–29 m. amžiaus visos Lietuvos gyventojai ir Rokiškio rajono savivaldybės gyventojai.

1.3. Tyrimo imtis

1007 Lietuvos gyventojai ir 202 Rokiškio rajono savivaldybės gyventojai.

1.4. Tyrimo atranka

Respondentai apklausti visoje Lietuvoje. Bendrai taikytas *daugiapakopės stratifikuotos tikimybinės* atrankos metodas, taikant atrankinį amžiaus kriterijų (15-29 m.).

Atranka vadinama daugiapakope, nes atskiras atrankinis vienetas „pasiekiamas“ per keletą etapų.

Pirmajame etape išskiriamos trys stratos pagal gyvenvietės tipą – didmiesčiai, rajonų centrai ir rajoniniai miestai, miesteliai ir kaimai. Kiekvienos stratos viduje yra vykdoma vietovių atranka. Šiame atrankos etape atsižvelgiama į geografinį ir gyvenamosios vietos dydžio kriterijus. Atrankinių taškų skaičius apskaičiuojamas pagal imties dydį ir gyventojų skaičių vietovėse. Taikoma proporcinės atrankos strategija – respondentų skaičius kiekvienoje stratoje atitinka šalies gyventojų pasiskirstymą pagal gyvenamąją vietą.

Antrasis atrankos etapas yra vykdomas pasirinktuose atrankiniuose taškuose. Paprastosios tikimybinės atrankos metodu kiekviename atrankiniame taške (mieste / kaime) yra parenkamos gatvės. Didžiuosiuose miestuose ir rajonų centruose atrenkamos gatvės iš skirtingų mikrorajonų. Respondentų skaičius kiekviename atrankiniame taške proporcingas gyventojų skaičiui toje vietovėje. Kiekviena atrinkta gatvė sudaro namų ūkių visumą.

Trečiame atrankos etape iš turimos namų ūkių visumos paprastosios tikimybinės atrankos metodu atrenkami namų ūkiai. Taikomas bendras principas: applanomas kas antras namas, iš kurio pagal atsitiktinių skaičių lentelę parenkami du butai. Namų ūkyje respondentas parenkamas taikant gimtadienio taisyklę. (Pvz. teiraujamesi, kiek namų ūkyje yra žmonių nuo 15 iki 29 metų ir kurio iš jų gimtadienis yra arčiausiai).

1.5. Tyrimo metodas

Respondentai apklausiami taikant CAPI (Computer Assisted Personal Interview) metodą, naudojant su Užsakovu suderintą klausimyną. CAPI interviu atlieka profesionalus apklausėjas. Jis veda pokalbį su respondentu pagal parengtus klausimus, atsakymus fiksuodamas klausimyne.

1.6. Tyrimo kokybės kontrolė

Apklausą atliko profesionalūs apklausėjai, turintys kelerių metų darbo su apklausomis patirtį. Taikytas atrankos modelis apklausėjams gerai žinomas, detalai išstudijuotas apmokymų metu.

Apklausos atlikimo procesas kompiuterizuotas (CAPI), tai leidžia išvengti klaidų, kylančių tiek apklausos proceso, tiek duomenų suvedimo metu. Apklausų atlikėjas neturi galimybės keisti klausimų eiliškumo, praleisti klausimus ar jų dalis. Programinė įranga automatiškai kontroliuoja logikos ir suvedimo klaidas, loginius ryšius tarp klausimų, klausimų seką, apklaustųjų kvotas.

Vykdamas apklausėjų darbo kontrolę buvo vertinta kaip laikomasi namų ūkio atrankos taisyklių, respondentų namų ūkyje atrankos taisyklių, bendrųjų apklausėjo etikos kodekso taisyklių, bendrai anketų užpildymo kokybė.

Apklausos lauko darbų vadovas patikrino apklausėjų darbo kokybę telefonu, susisiekdamas su 10,1% apklaustųjų, tikrinant 10% kiekvieno apklausėjo maršruto ir anketų. Jeigu tikrinimo metu kyla įtarimas, kad respondentai apklausti netinkamai, pažeidžiant atrankos ir apklausos principus, visos to apklausėjo anketos šalinamos iš tyrimo imties. Šioje apklausoje nekokybiško apklausos atlikimo faktų nerasta.

UAB „Spinter tyrimai“ tyrimus atlieka laikydamosi tarptautinės viešosios nuomonės tyrėjų asociacijos ESOMAR standartų. UAB „Spinter tyrimai“ yra atstovaujama šioje organizacijoje. Apklausėjai apmokomi ir jų darbo kontrolė atliekama pagal ESOMAR kodeksų reikalavimus.

1.7. Duomenų analizė

Duomenų analizė buvo atliekama, naudojant SPSS/PC programinę įrangą. SPSS – pažangi ir profesionali programinė įranga, naudojama rinkti, peržiūrėti ir analizuoti statistinius duomenis. SPSS yra dažniausiai tyrėjų naudojama priemonė, analizuojant rinkos tyrimų duomenis.

Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai), ir pasiskirstymai pagal socialines-demografines charakteristikas (Žr. Priedus).

1.8. Statistinė duomenų paklaida

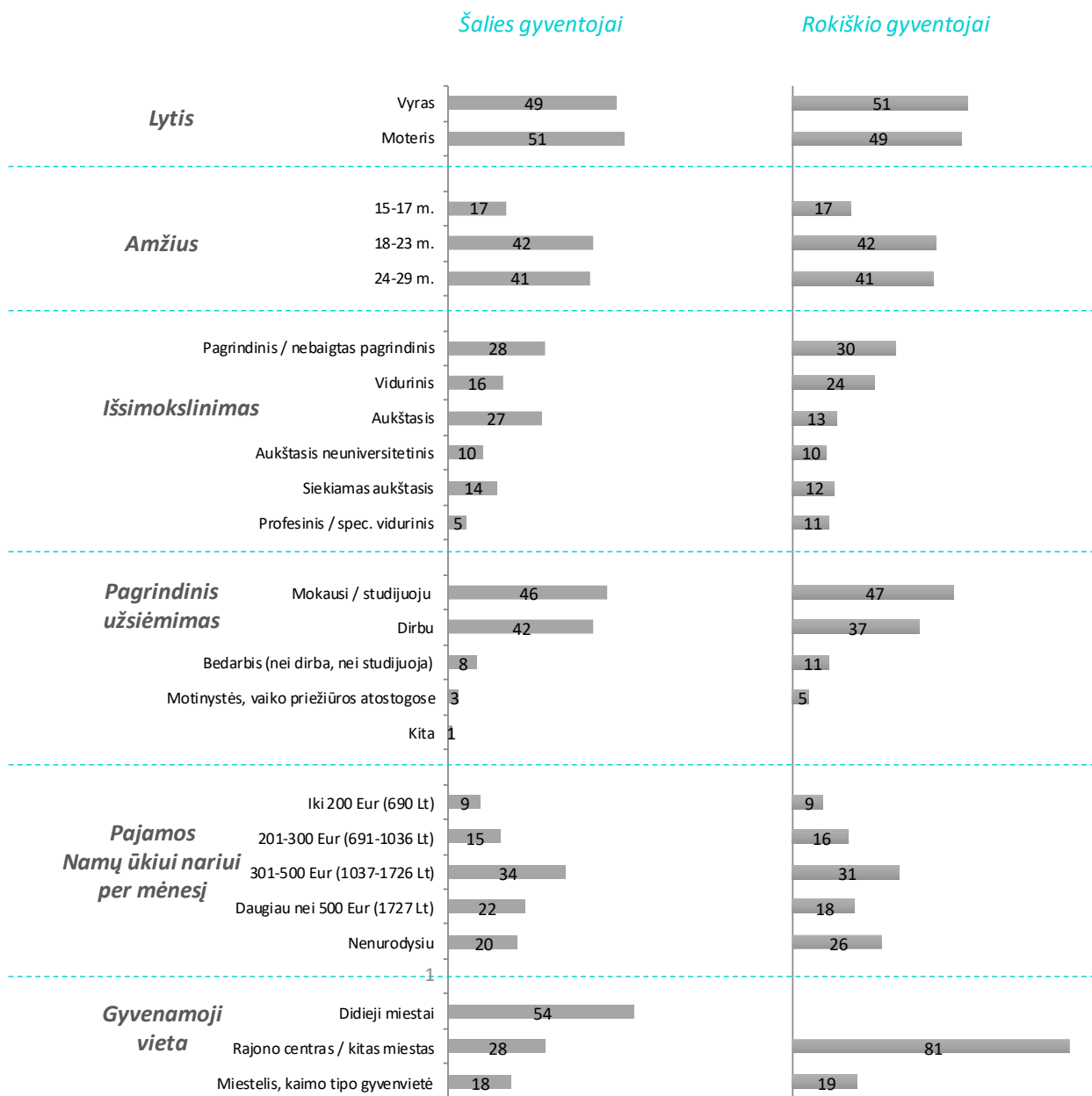
Atrankiniuose kiekybiniuose tyrimuose visada išlieka statistinės paklaidos tikimybė, į kurią būtina atsižvelgti interpretuojant duomenis. Pvz.: jeigu apklausus 1007 respondentus gavome, jog 84,2 proc. apklaustųjų nurodė lankęsi vaistinėje per paskutinius 12 mėnesių, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 81,9 proc. ir 86,5 proc.

Įverčio tikslumas mažėja, mažėjant analizuojamų atsakymų skaičiui. Toliau pateikiama lentelė, padedanti įvertinti statistinę paklaidą.

Statistinė duomenų paklaida:

	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PASISKIRSTYMAS	5	10	15	20	25	30	40	50
N	95	90	85	80	75	70	60	50
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.1	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.0	3.2	3.4	3.5
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1
1500	1.1	1.5	1.8	2.1	2.2	2.4	2.5	2.6

1.9. Respondentų socialinės-demografinės charakteristikos (%)

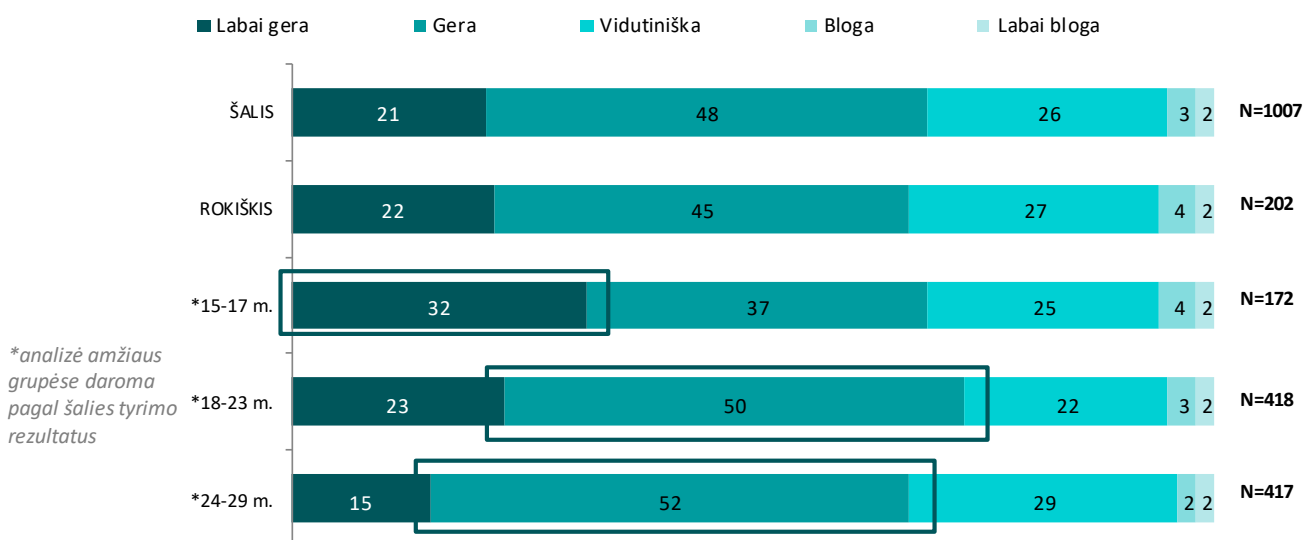

II. TYRIMO REZULTATAI

2.1. JAUNIMO SVEIKATOS VERTINIMAS

Dauguma (69 proc.) šalies respondentų savo sveikatą laiko gera: 21 proc. apklaustųjų nuomone, jų sveikata labai gera, 48 proc. – gera. Ketvirtadalis (26 proc.) savo sveikatą vertina vidutiniškai. 5 proc. tyrimo dalyvių sveikatą laiko bloga: 3 proc. – bloga, 2 proc. – labai bloga sveikata. (Pav. 2.1.1).

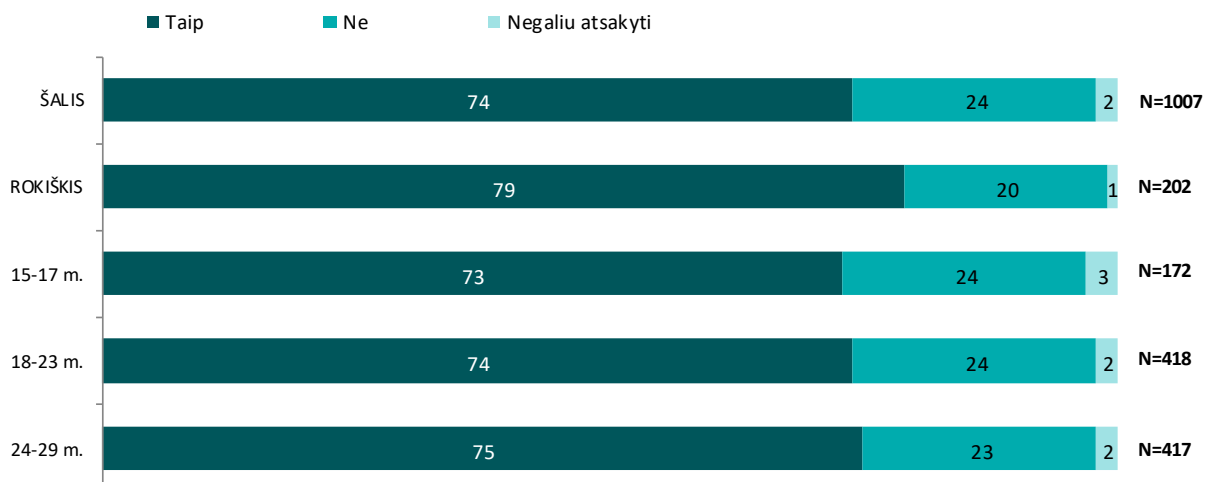
Labai gera savo sveikatą dažniau laiko 15-17 m. respondentai, besimokantys / studijuojantys jaunuoliai ir kaimo vietovių gyventojai. Gera – 18-29 m. tyrimo dalyviai.

2.1.1 pav. Kaip vertinate savo sveikatą? (proc.)

Didžioji dalis (74 proc.) jaunų šalies gyventojų lankėsi pas gydytoją per pastaruosius 12 mėn. 24 proc. – nesilankė. 2 proc. – negalėjo atsakyti į šį klausimą. (Pav. 2.1.2).

Bent kartą pas gydytoją dažniau teko lankytis motinystės, vaiko priežiūros atostogose esančioms respondentėms. Apskritai daugiau kartų pas gydytoją lankėsi merginos ir 24-29 m. respondentai.

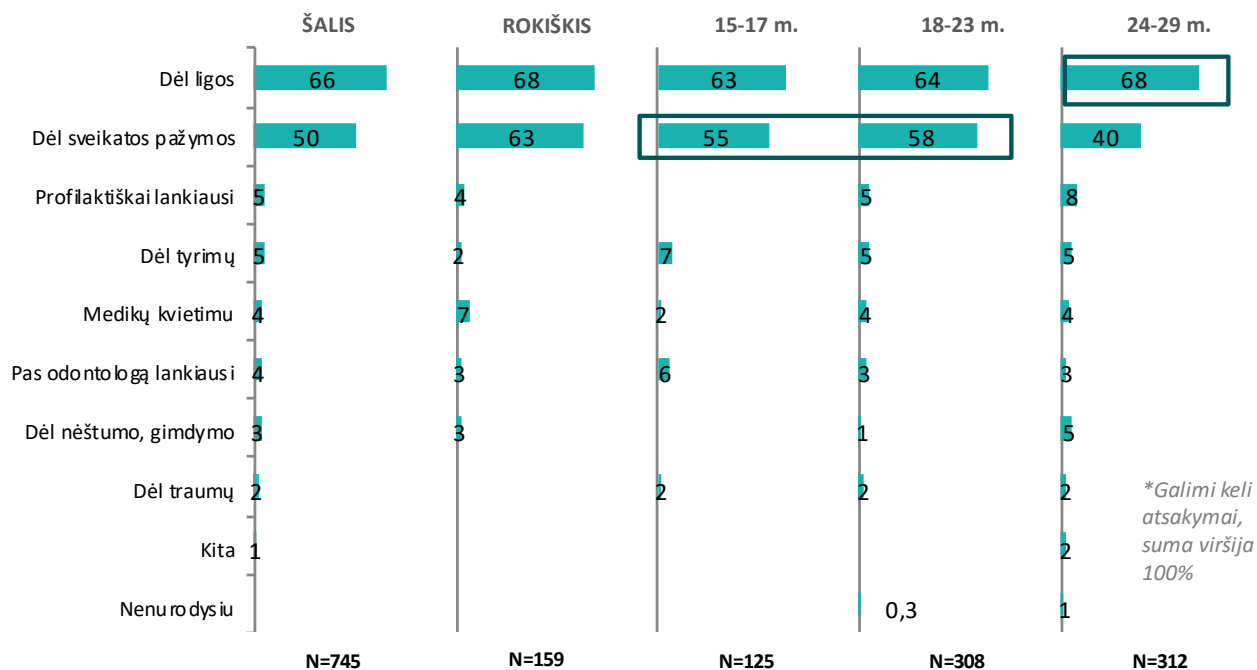
2.1.2 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių lankėtės pas gydytoją? (proc.)

VIDURKIAI:	
Šalis	3,62
Rokiškis	3,28
15-17 m.	3,44
18-23 m.	3,43
24-29 m.	3,87

2.1.1. lentelė. Kiek kartų lankėtės pas gydytoją? (vidurkiai)

66 proc. apsilankusiųjų pas gydytoją savo vizito priežastį įvardijo ligą. Pusės (50 proc.) šalies gyventojų lankymosi pas gydytoją priežastis – sveikatos pažyma. Po 5 proc. šalies respondentų lankėsi dėl profilaktikos ir tyrimų. 4 proc. – medikų kvietimu. 4 proc. – pas odontologą. 3 proc. – dėl nėštumo, gimdymo. 2 proc. – dėl traumų. (Pav. 2.1.3).

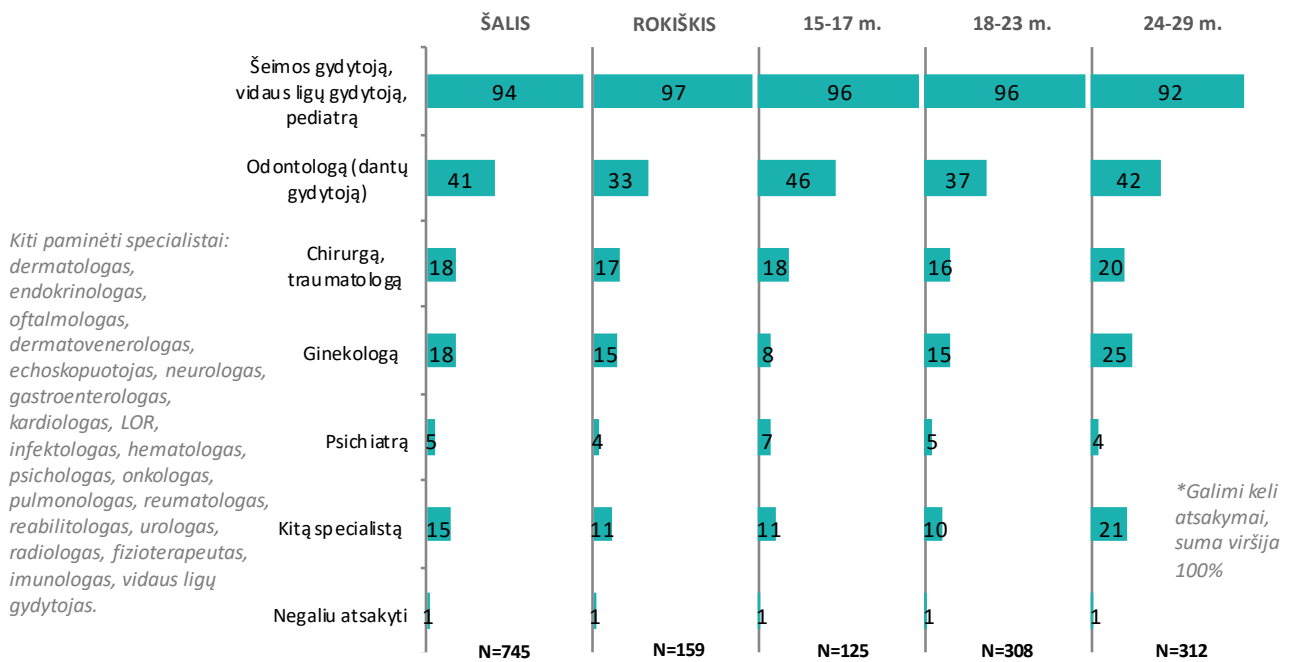
Dėl ligos lankytis pas gydytoją dažniau teko 24-29 m. respondentams, dirbantiems jaunuoliams, didesnių pajamų grupės atstovams. Dėl sveikatos pažymos – vaikinams, 15-23 m. apklaustiesiems, vidutinių ir mažesnių pajamų grupės atstovams bei mažesnių miestų ir kaimo vietovių gyventojams.

2.1.3 pav. Nurodykite dėl kokios priežasties lankėtės pas gydytoją? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per pastaruosius 12 mėn. lankėsi pas gydytoją)

Absoliuti dauguma (94 proc.) besikreipusių į gydytoją nurodė, jog lankėsi pas šeimos, vidaus ligų gydytoją, pediatrą. Į odontologą (dantų gydytoją) kreipėsi 41 proc. šalies gyventojų. Pas chirurgą, traumatologą ir ginekologą lankėsi po 18 proc. šalies respondentų. 5 proc. – lankėsi pas psichiatrą. 15 proc. – pas kitą specialistą. 1 proc. – negalėjo atsakyti į šį klausimą. (Pav. 2.1.4).

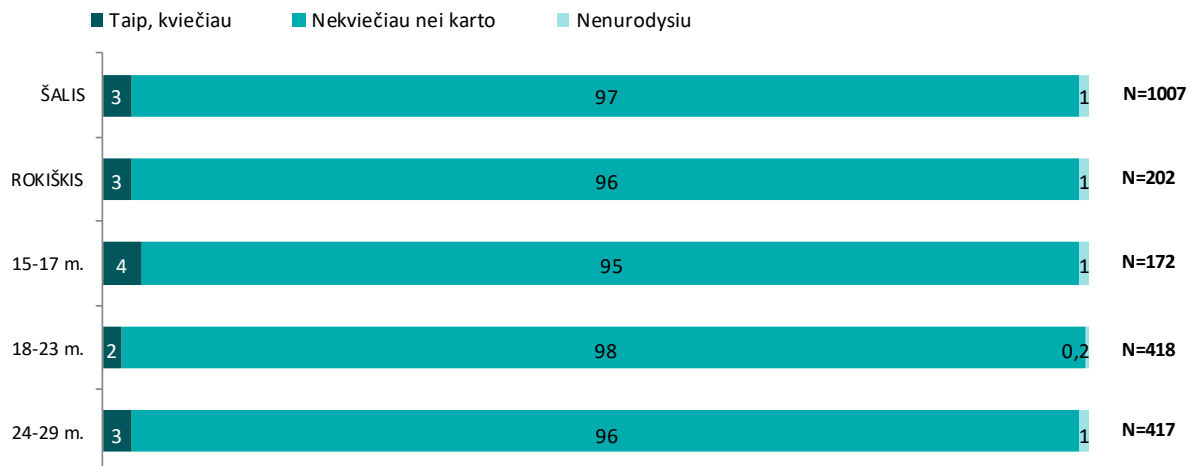
Pas odontologą dažniau lankėsi merginos. Pas chirurgą, traumatologą – vaikinai, mažesnių miestų gyventojai.

2.1.4 pav. Jei per paskutinius 12 mėnesių lankėtės pas gydytoją, nurodykite, pas kokį gydytoją kreipėtės? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per pastaruosius 12 mėn. lankėsi pas gydytoją)

3 proc. apklaustųjų kvietė greitąją medicinos pagalbą dėl savo sveikatos problemų per paskutinius 12 mėn. 97 proc. – nekvietė nei karto. 1 proc. – nenurodė, ar kvietė medicinos pagalbą. (Pav. 2.1.5).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

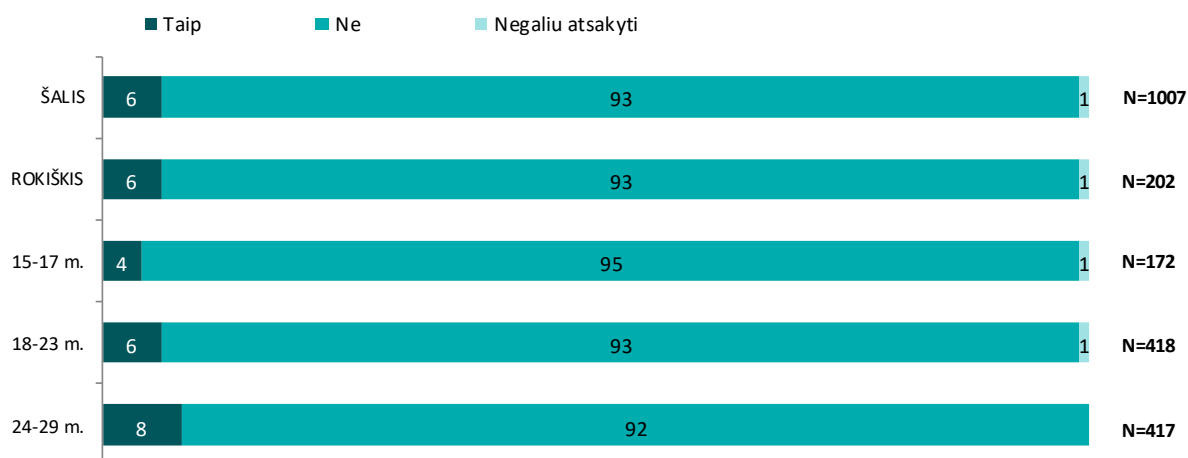
2.1.5 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių Jūs kvietėte greitąją medicinos pagalbą dėl savo sveikatos problemų? (proc.)

VIDURKIAI:	
Šalis	1,57
Rokiškis	1,20
15-17 m.	1,57
18-23 m.	1,63
24-29 m.	1,54

2.1.2. lentelė. Kiek kartų kvietėte greitąją medicinos pagalbą? (vidurkiai)

6 proc. apklaustųjų teko gulėti ligoninėje per paskutinius 12 mėn. 93 proc. – negulėjo. 1 proc. – negalėjo atsakyti į šį klausimą. (Pav. 2.1.6).

Gulėti ligoninėje dažniau teko motinystės, vaiko priežiūros atostogose esančioms respondentėms.

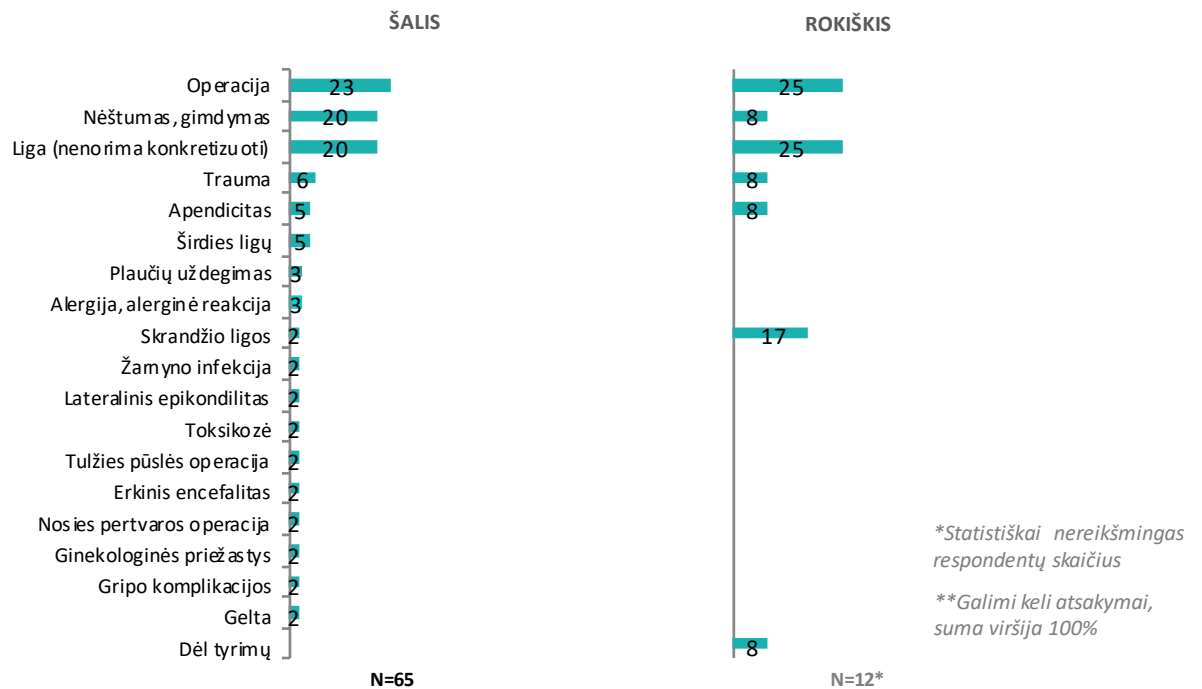
2.1.6 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių gulėjote ligoninėje? (proc.)

VIDURKIAI:	
Šalis	1,22
Rokiškis	1,17
15-17 m.	1,00
18-23 m.	1,26
24-29 m.	1.24

2.1.3. lentelė. Kiek kartų gulėjote ligoninėje? (vidurkiai)

Beveik ketvirtadalis (23 proc.) jaunų šalies gyventojų gulėjimo ligoninėje priežastį nurodė operaciją. Po 20 proc. nurodė nėštumą, gimdymą ir ligą. 6 proc. – traumą. Po 5 proc. respondentų įvardijo apendicitą ir širdies ligas. Po 3 proc. – plaučių uždegimą ir alergiją, alerginę reakciją. (Pav. 2.1.7).

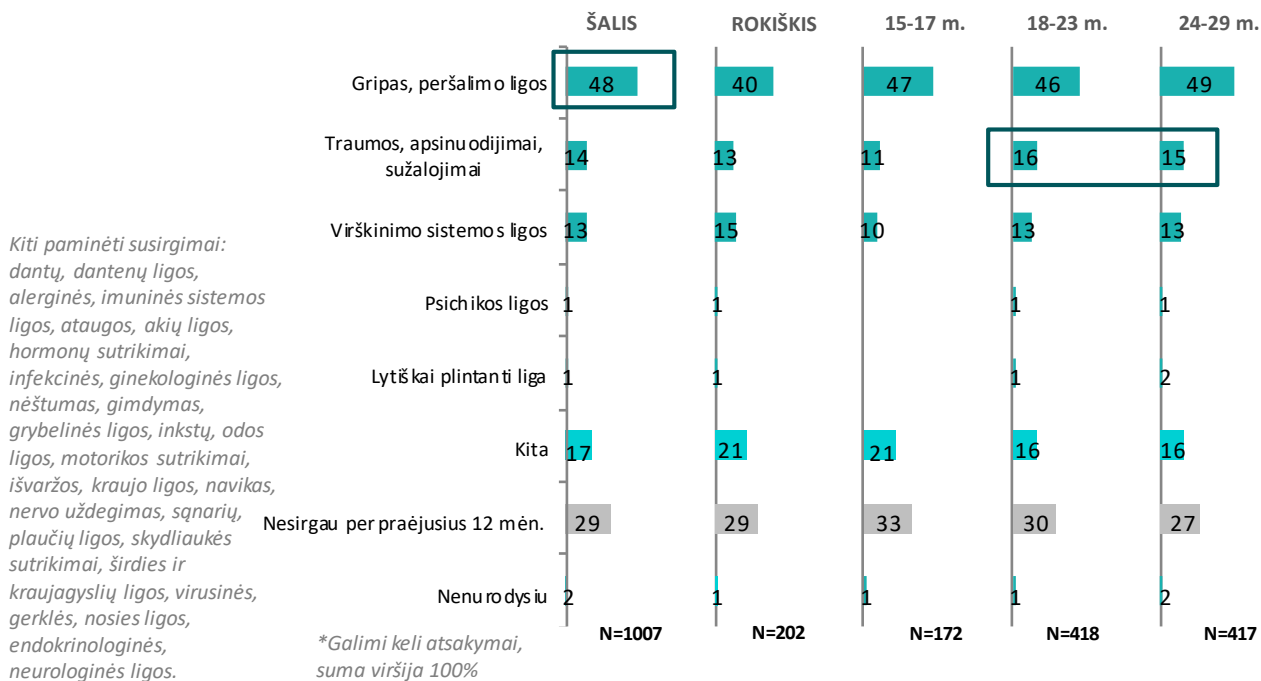
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

2.1.7 pav. Nurodykite dėl kokios priežasties gulėjote ligoninėje? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per pastaruosius 12 mėn. gulėjo ligoninėje)

Šalies jaunimas (48 proc.) per praėjusius 12 mėn. dažniau sirgo gripu, peršalimo ligomis. Rokiškyje šis rodiklis 40 proc. 14 proc. apklaustųjų patyrė traumų, apsinuodijimų, sužalojimų. 13 proc. – sirgo virškinimo sistemos ligomis. 1 proc. – psichikos ligomis. 1 proc. – lytiškai plintančiomis ligomis. 17 proc. įvardijo kitas ligas. 29 proc. nesirgo jokiais ligomis. 2 proc. apklaustųjų nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.1.8).

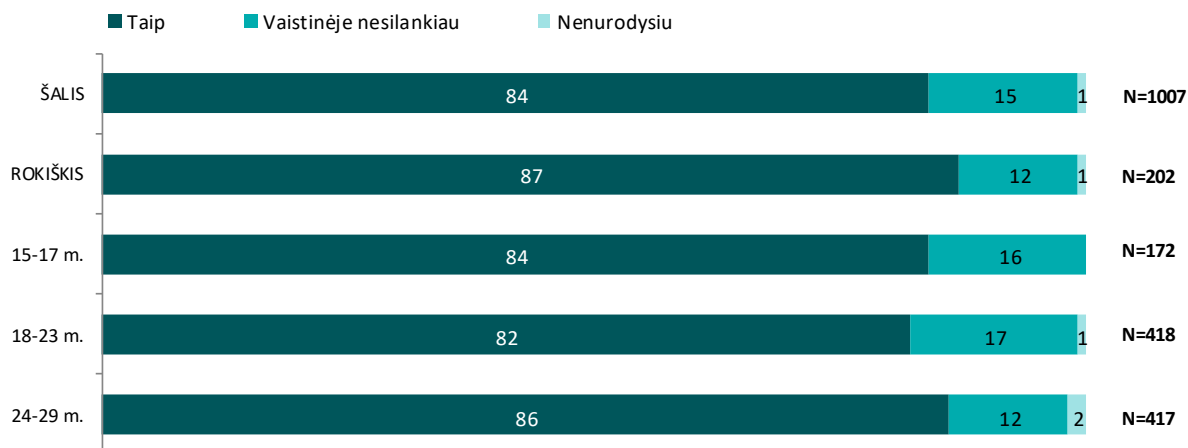
Apskritai sirgti per paskutinius 12 mėn. dažniau teko merginoms, didesnių pajamų grupės atstovams. Traumų, apsinuodijimų, sužalojimų dažniau patyrė 18-29 m. apklaustieji. Virškinimo sistemos ligomis dažniau teko sirgti miestiečiams.

2.1.8 pav. Kuris iš išvardintų susirgimų Jums buvo nustatytas arba gydytas per praėjusius 12 mėnesių? (proc.)

Dauguma (84 proc.) šalies apklaustųjų lankėsi vaistinėje per paskutinius 12 mėn. 15 proc. – nesilankė. 1 proc. – atsakymo nenurodė. (Pav. 2.1.9).

Bent kartą lankytis vaistinėje dažniau teko merginoms, motinystės, vaiko priežiūros atostogose esančioms respondentėms, didžiausių pajamų grupės atstovams. Daugiau kartų vaistinėje lankėsi merginos, 24-29 m. tyrimo dalyviai.

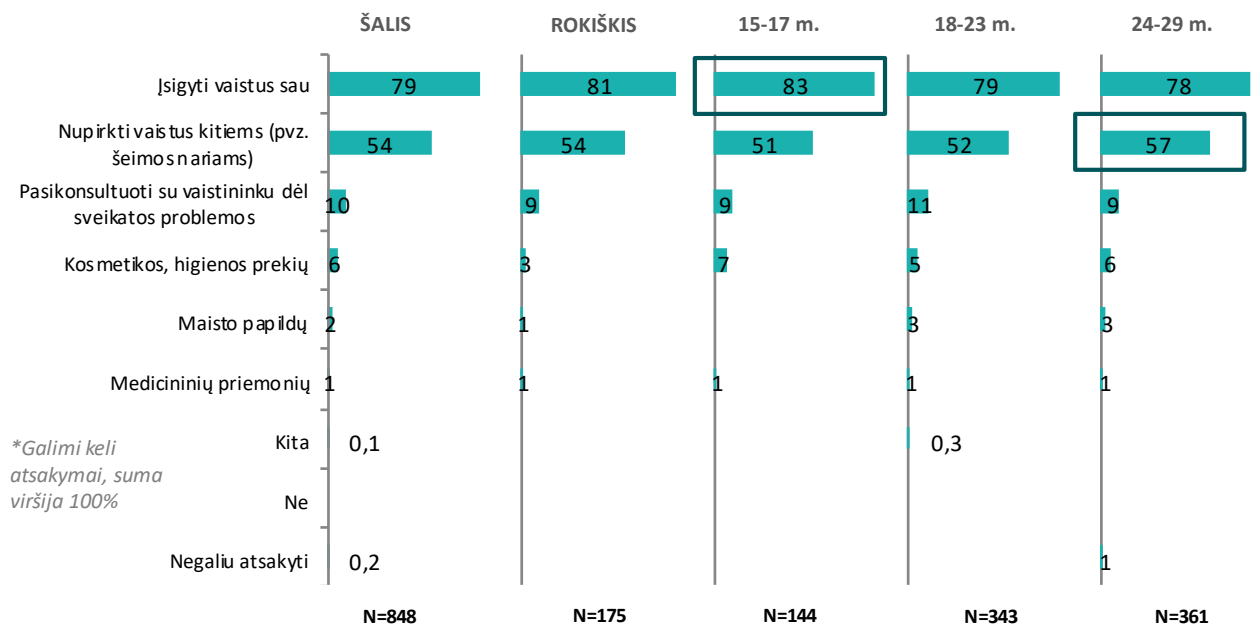
2.1.9 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių Jūs lankėtės vaistinėje? (proc.)

VIDURKIAI:	
Šalis	6,85
Rokiškis	5,80
15-17 m.	6,50
18-23 m.	6,46
24-29 m.	7,34

2.1.4. lentelė. Kiek kartų lankėtės vaistinėje? (vidurkiai)

79 proc. jaunų šalies gyventojų lankymosi vaistinėje priežastį įvardijo vaistų sau įsigijimą. 54 proc. pirko vaistus kitiems (pvz. šeimos nariams). 10 proc. konsultavosi su vaistininku dėl sveikatos problemos. 6 proc. pirko kosmetikos, higienos prekes. 2 proc. – maisto papildus. 1 proc. – medicines priemones. (Pav. 2.1.10).

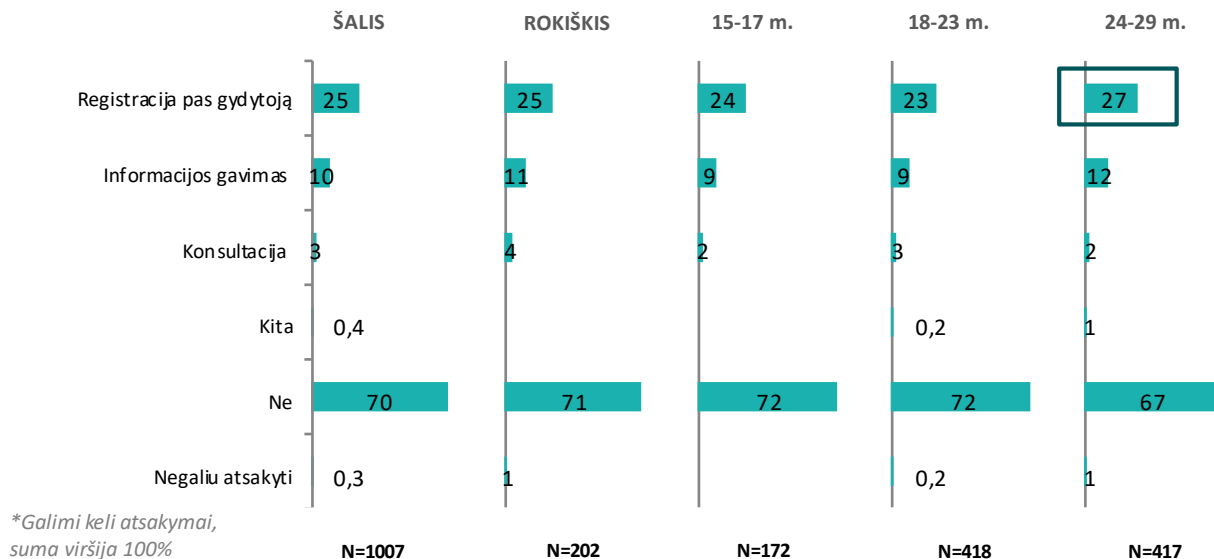
Sau vaistus dažniau pirko vaikinai, 15-17 m. respondentai. Kitiems – merginos, 24-29 m. tyrimo dalyviai.

2.1.10 pav. Nurodykite dėl kokios priežasties paskutinį kartą lankėtės vaistinėje? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. lankėsi vaistinėje)

38 proc. šalies respondentų per paskutinius 12 mėn. naudojo elektronines sveikatos priežiūros paslaugas: 25 proc. registravosi pas gydytoją, 10 proc. siekė gauti informacijos, 3 proc. naudojo konsultacijas tikslais, 0,4 proc. (4 respondentai) – naudojo kitais tikslais. 70 proc. apklaustųjų nesinaudojo elektroninėmis sveikatos priežiūros paslaugomis. 0,3 proc. (3 respondentai) – negalėjo atsakyti į šį klausimą. (Pav. 2.1.11).

Apskritai bent viena elektronine sveikatos priežiūros paslauga dažniau pasinaudojo merginos, 24-29 m. respondentai, didesnių pajamų grupės atstovai, dirbantys ar motinystės, vaiko priežiūros atostogose esantys apklaustieji bei didmiesčių gyventojai.

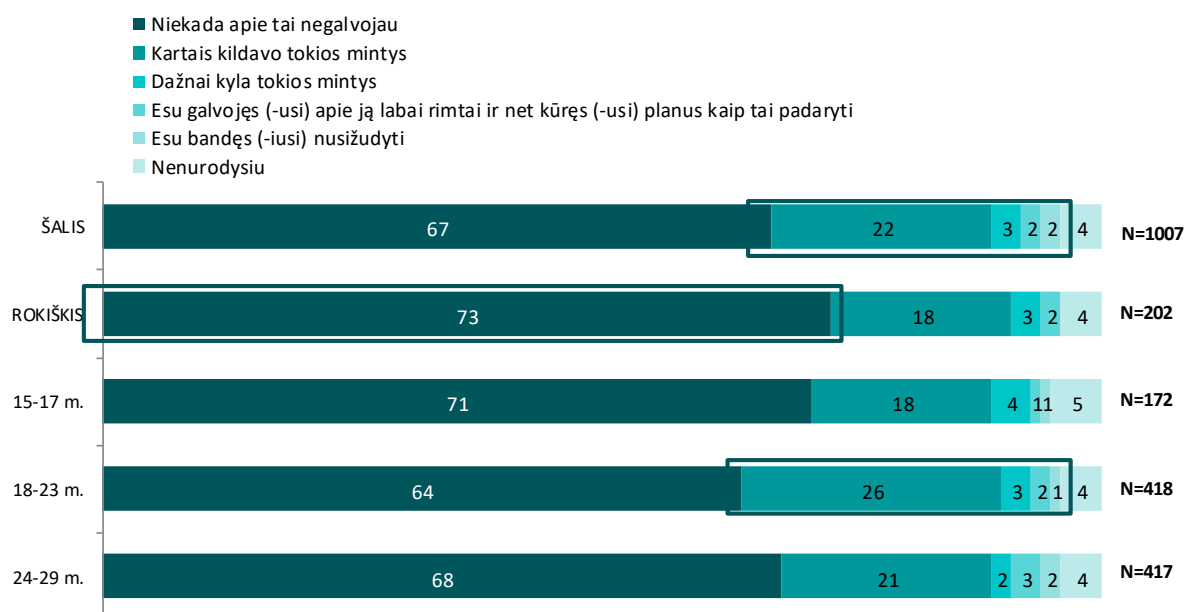
2.1.11 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių naudojotės elektroninėmis sveikatos priežiūros paslaugomis? (proc.)

2.2. JAUNIMO SVEIKATOS RIZIKOS VEIKSNIAI

2.2.1 POLINKIS Į SAVIŽUDYBĘ

Didžioji dalis (67 proc.) šalies gyventojų niekada negalvojo apie savižudybę. 29 proc. respondentų yra apie tai kada nors galvoję: 22 proc. apklaustųjų kartais kildavo tokios mintys, 3 proc. dažnai kyla tokios mintys, 2 proc. yra galvoję apie savižudybę labai rimtai ir net kūrę planus kaip tai padaryti, dar 2 proc. yra bandę nusižudyti. 4 proc. nenurodė atsakymo į šį klausimą. Rokiškio rajone, lyginant su bendru šalies rezultatu, jaunimo suicidinių minčių ar ketinimų fiksuota mažiau. (Pav. 2.2.1.1).

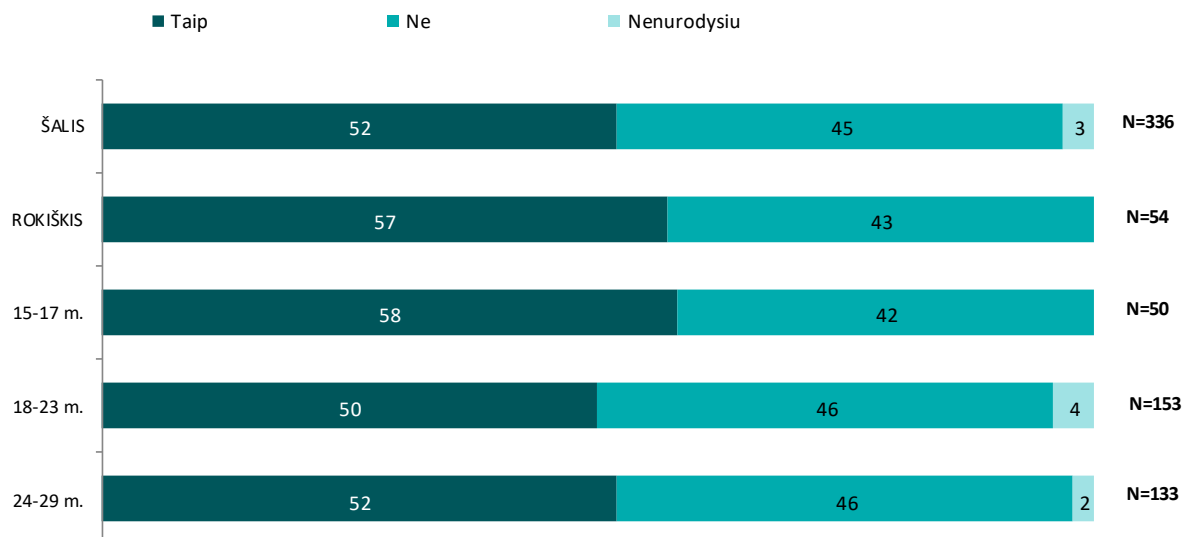
Apskritai bent kartais apie savižudybę pagalvoję dažniau yra 18-23 m. respondentai, vidutinių pajamų grupės atstovai, didmiesčių gyventojai.

2.2.1.1 pav. Ar Jums kada nors kildavo minčių apie savižudybę? (proc.)

Pusė (52 proc.) šalies apklaustųjų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. diena iš dienos, kokias dvi savaites ar ilgiau, jautėsi tiek liūdni ir nusiminę, jog nesinorėjo nieko veikti. 45 proc. – nesijautė liūdni ir nusiminę. 3 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.1.2).

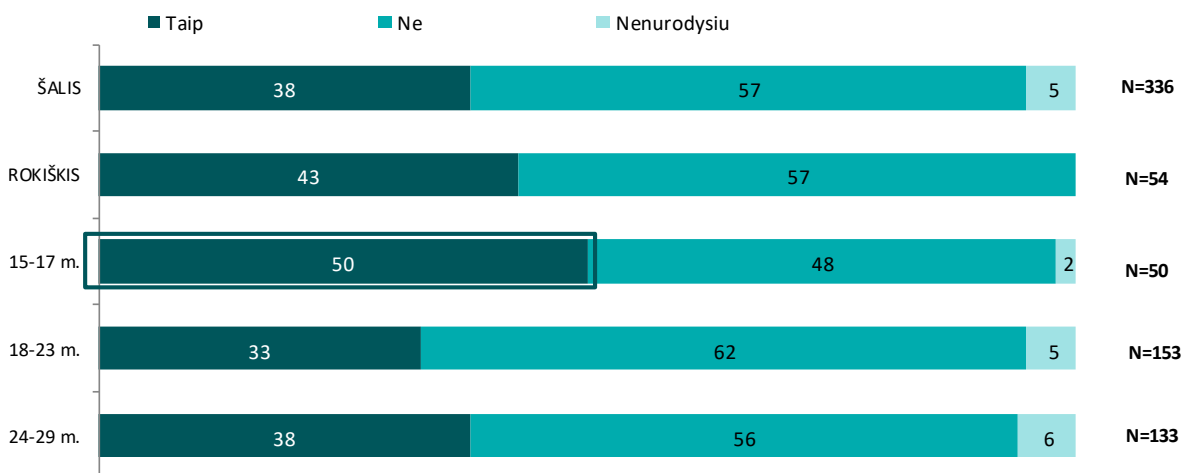
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

2.2.1.2 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių Jums buvo taip nutikę, jog diena iš dienos, kokias 2 savaites ar ilgiau, Jūs jautėtės tiek liūdnas (-a) ir nusiminęs (-usi), jog nesinorėjo nieko veikti? (proc.; atsakinėjo respondentai, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę)

38 proc. jaunų šalies gyventojų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, pripažino, kad per pastaruosius 12 mėn. yra nors kartą pagalvoję apie savižudybę. 57 proc. – nesusimąstė apie savižudybę. 5 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.1.3).

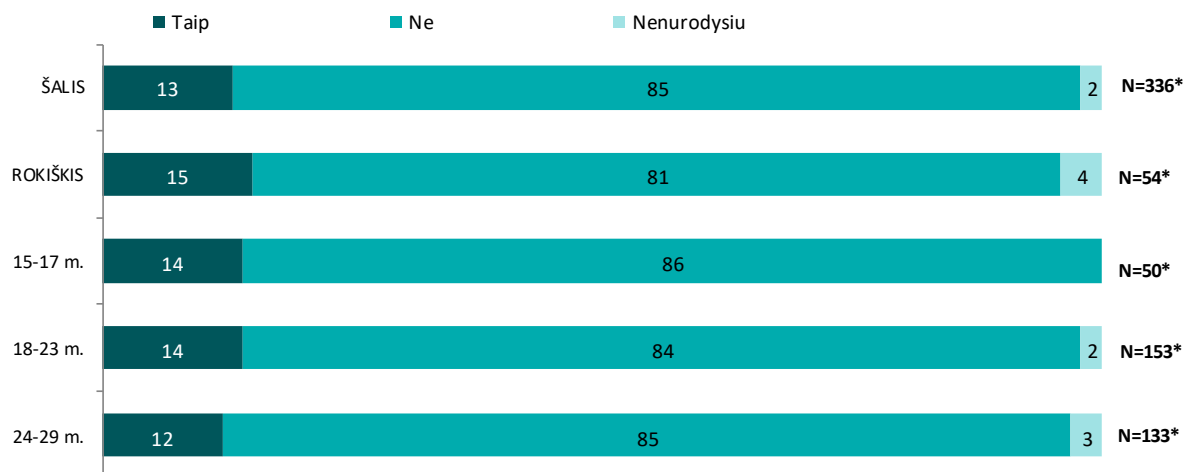
Nors kartą pagalvoti apie savižudybę dažniau teko jauniausiems (15-17 m.) respondentams, mažesnių miestų gyventojams.

2.2.1.3 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių esate nors kartą pagalvojęs (-usi) apie savižudybę? (proc.; atsakinėjo respondentai, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę)

13 proc. šalies respondentų, mažesniųjų apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. yra kūrę savižudybės planus. Didžioji dalis (85 proc.) apklaustųjų nekūrė jokių savižudybės planų. 2 proc. – nepateikė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.1.4).

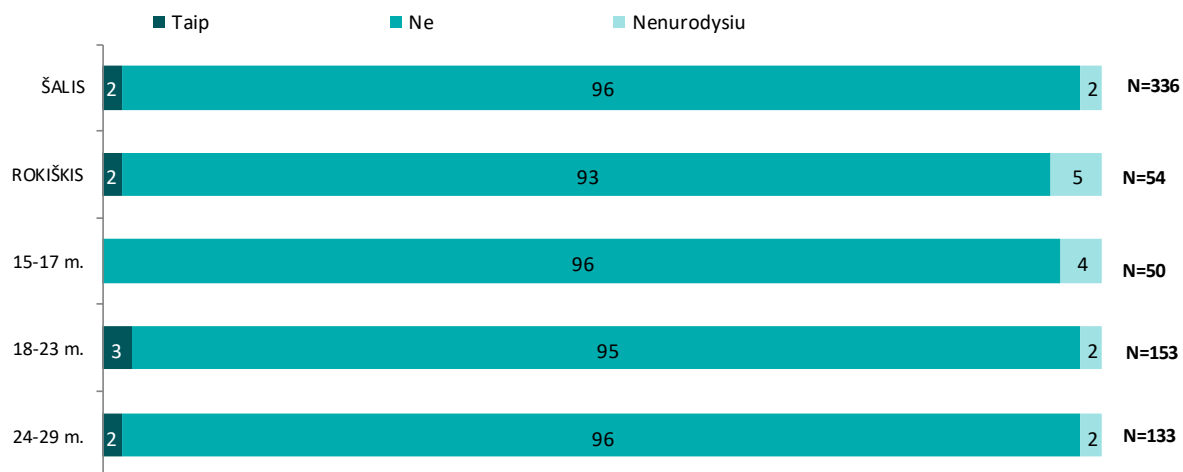
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

2.2.1.4 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių esate kūręs (-usi) savižudybės planų? (proc.; atsakinėjo respondentai, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę)

2 proc. šalies apklaustųjų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. bandė nusižudyti. 96 proc. – nėra bandę nusižudyti. 2 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.1.5).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

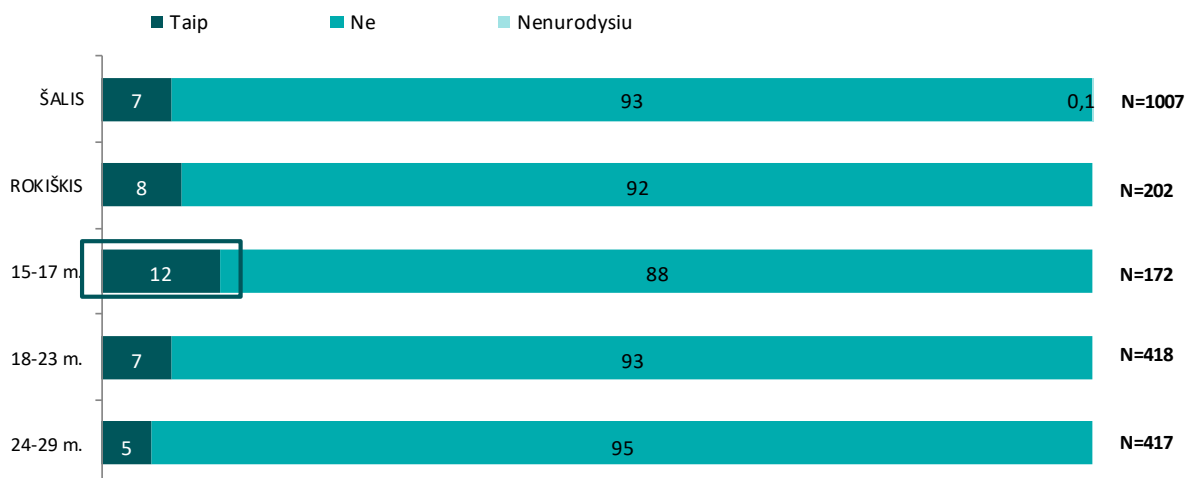

2.2.1.5 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių esate bandęs (-iusi) nusižudyti? (proc.; atsakinėjo respondentai, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę)

2.2.2 PATIRTAS FIZINIS SMURTAS

7 proc. šalies gyventojų patyrė fizinį smurtą per paskutinius 12 mėn. 93 proc. – nepatyrė fizinio smurto. 0,1 proc. (1 respondentas) nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.2.1).

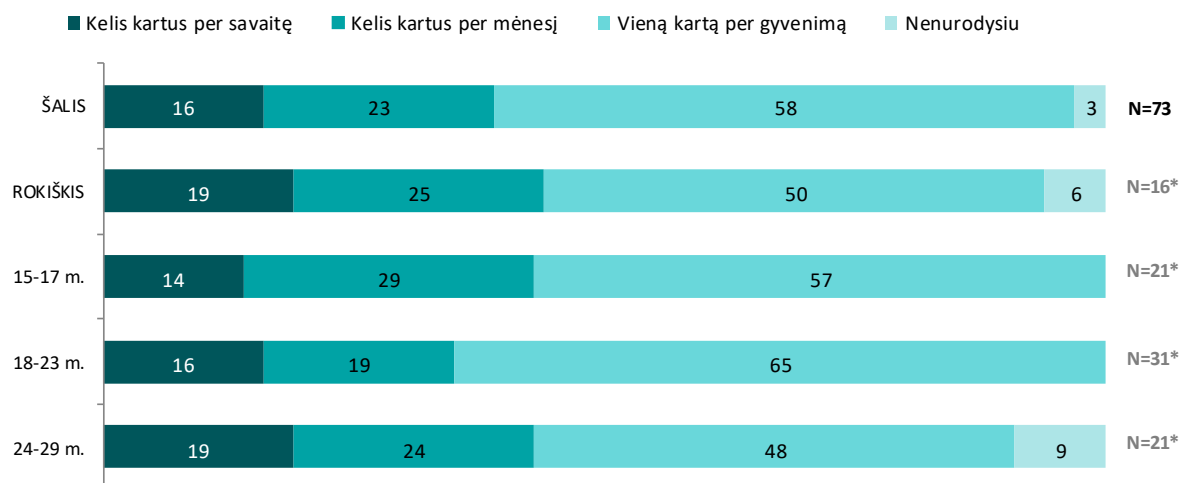
Fizinį smurtą dažniau teko patirti 15-17 m. respondentams.

2.2.2.1 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių patyrėte fizinį smurtą? (proc.)

39 proc. jaunų Lietuvos gyventojų, prieš kuriuos per pastaruosius 12 mėn. buvo fiziškai smurtaujama, fizinį smurtą teko patirti ne kartą: 16 proc. tai patyrė kelis kartus per savaitę, 23 proc. – kelis kartus per mėnesį. Daugiau nei pusė (58 proc.) respondentų fizinį smurtą patyrė vieną kartą per gyvenimą. 3 proc. nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.2.2).

Merginos ir didmiesčių gyventojai dažniau nurodė smurtą patyrę bent kelis kartus per mėnesį.

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.2.2 pav. Kaip dažnai patyrėte fizinį smurtą? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė fizinį smurtą)

Ketvirtadalis (25 proc.) fizinio smurto aukų, smurtą patyrė iš bendramokslių, bendraamžių. 22 proc. – iš nepažįstamų jiems asmenų. 15 proc. – iš partnerio (-ės). 10 proc. – iš sutuoktinio / sutuoktinės. 8 proc. – iš tėvo. 4 proc. – iš brolio ar sesers. 4 proc. – iš kitų giminaičių (seserų, dėdės ir t.t.). 3 proc. – iš bendradarbio (-ės). 3 proc. – iš mokytojo (-jos) / dėstytojo (-jos). Po 1 proc. smurto šaltiniu įvardijo motiną, savo vadovą (-ę) darbe, kitus asmenis. 3 proc. atsakymo nepateikė. (Pav. 2.2.2.3).

Bendramokslių, bendraamžių smurtą dažniau patiria vaikinai, 15-17 respondentai, kaimo vietovių gyventojai. Partnerio (-ės) smurtą – merginos, 18-23 m. apklaustieji ir miestiečiai. Sutuoktinio / sutuoktinės smurtą – merginos, 24-29 m. respondentai.

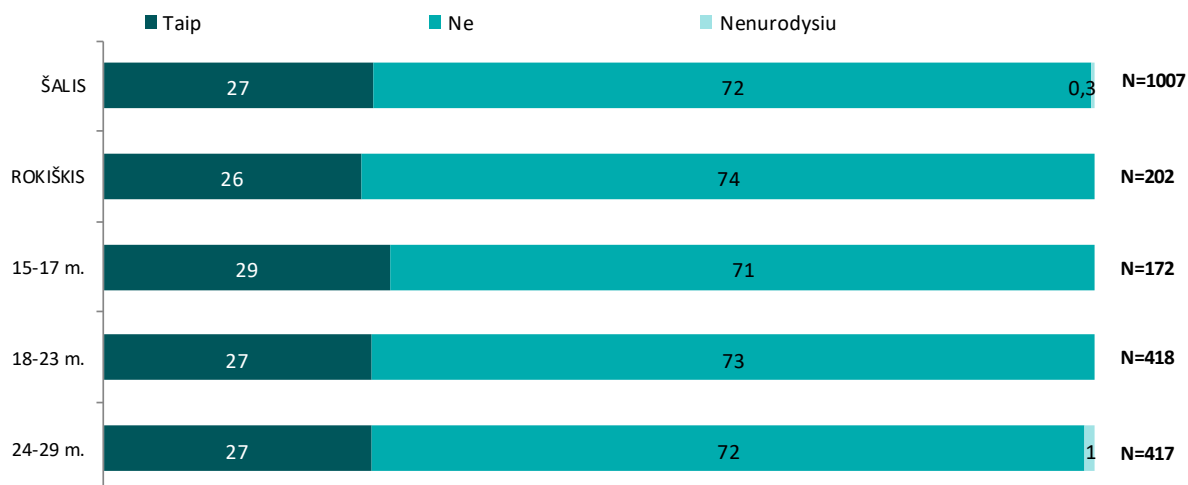
*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.2.3 pav. Iš ko Jūs patyrėte fizinį smurtą? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė fizinį smurtą)

2.2.3 PATIRTAS PSICHOLOGINIS SMURTAS

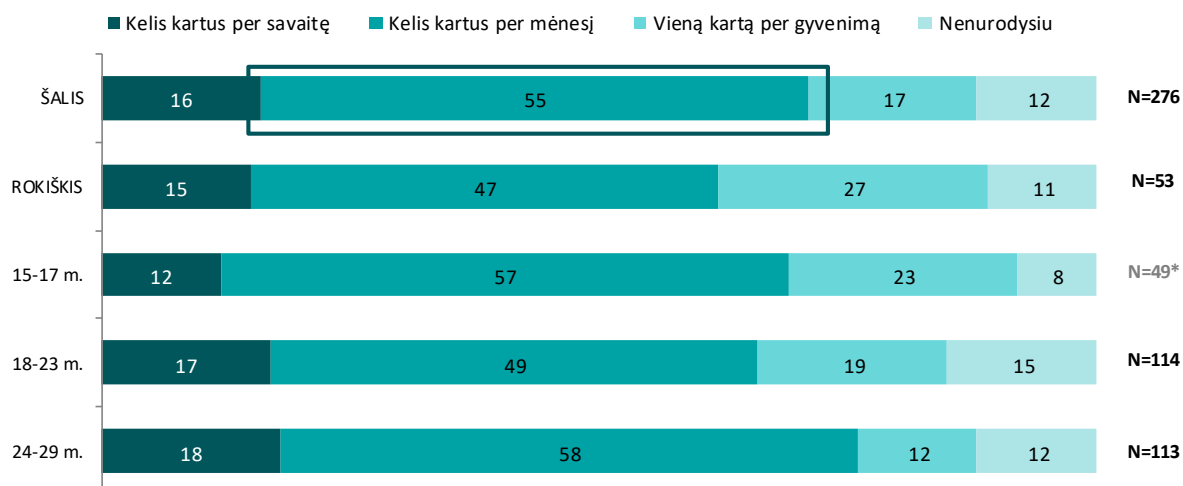
27 proc. šalies apklaustųjų per paskutinius 12 mėn. patyrė psichologinį smurtą. 72 proc. tokio smurto nepatyrė. 0,3 proc. (3 respondantai) nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.3.1).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

2.2.3.1 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių patyrėte psichologinį smurtą? (proc.)

Daugumai (71 proc.) jaunų šalies gyventojų, prieš kuriuos per paskutinius 12 mėn. buvo psichologiškai smurtaujama, psichologinį smurtą teko patirti ne kartą: 16 proc. – patyrė kelis kartus per savaitę, 55 proc. – kelis kartus per mėnesį. 17 proc. respondentų psichologinį smurtą patyrė vieną kartą per gyvenimą. 12 proc. apklaustųjų nenurodė atsakymo į šį klausimą. Rokiškio rajone, lyginant su bendru šalies rodikliu, fiksuota mažiau psichologinio smurto atvejų. (Pav. 2.2.3.2).

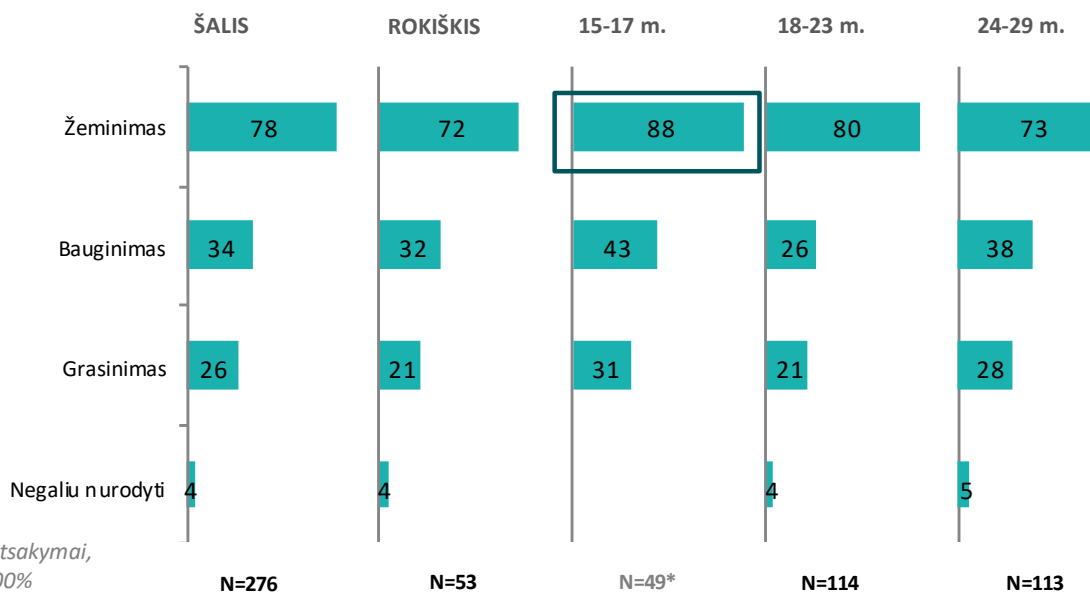

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.3.2 pav. Kaip dažnai patyrėte psichologinį smurtą? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė psichologinį smurtą)

Didžioji dalis (78 proc.) psichologinio smurto aukų buvo žeminami, 34 proc. – bauginami. 26 proc. teigė, kad jiems buvo grasinama. 4 proc. negalėjo nurodyti atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.3.3).

Žeminimą dažniau patyrė 15-17 m. respondentai. Bauginimą – merginos. Grasinimą – vaikinai.

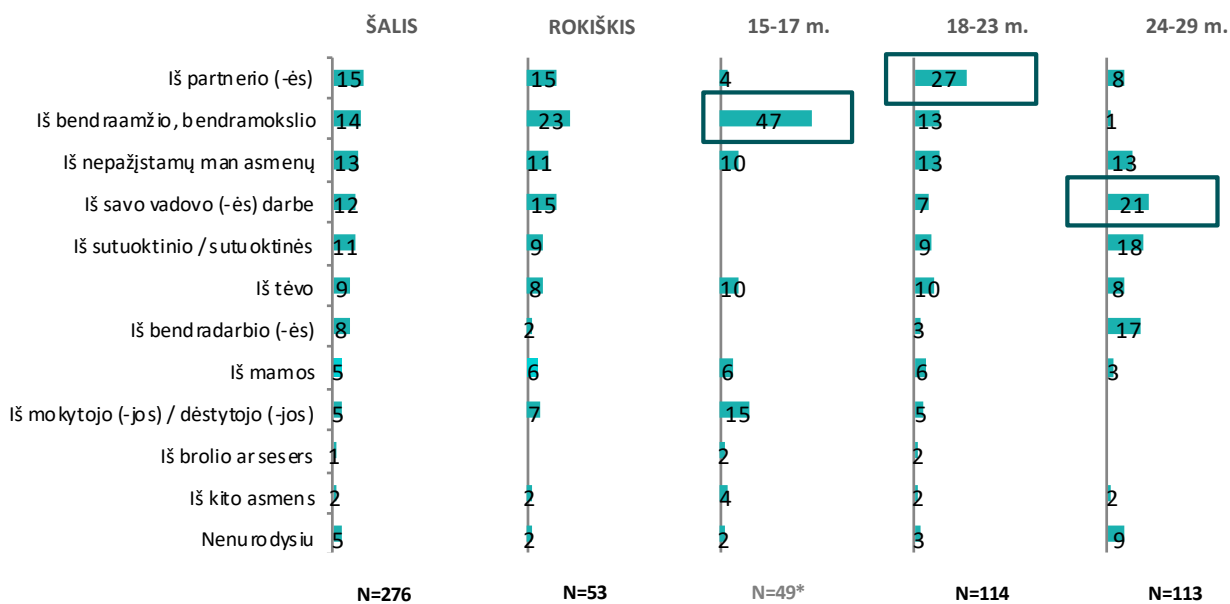
*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.3.3 pav. Kaip pasireiškė psichologinis smurtas? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė psichologinį smurtą)

15 proc. psichologinio smurto aukų, smurtą patyrė iš partnerio (-ės). 14 proc. – iš bendraamžio, bendramokslio. 13 proc. – iš nepažįstamų jiems asmenų. 12 proc. – iš savo vadovo (-ės) darbe. 11

proc. – iš sutuoktinio / sutuoktinės. 9 proc. – iš tėvo. 8 proc. – iš bendradarbio (-ės). 5 proc. – iš mamos. 5 proc. – iš mokytojo (-jos) / dėstytojo (-jos). 1 proc. – iš brolio ar sesers. 2 proc. – iš kito asmens. 5 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.3.4).

Iš partnerio (-ės) psichologinį smurtą dažniau patyrė 18-23 m. respondentai. Iš bendraamžių, bendramokslų – vaikinai, jauniausi (15-17 m.) apklaustieji, kaimo vietovių gyventojai. 24-29 m. tyrimo dalyviai dažniau nurodė patyrę psichologinį smurtą iš vadovo (-ės) darbe, sutuoktinio (-ės) ir bendradarbio (-ės). Sutuoktinio smurtą taip pat dažniau patyrė respondentės.

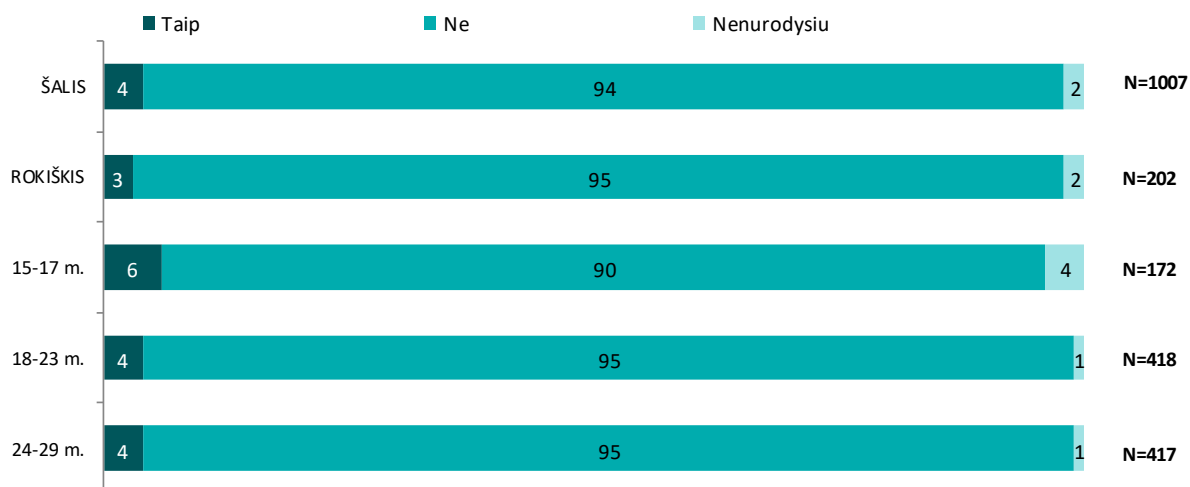
*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.3.4 pav. Iš ko patyrėte psichologinį smurtą? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė psichologinį smurtą)

2.2.4 PATIRTAS SEKSUALINIS PRIEKABIAVIMAS

4 proc. šalies gyventojų per paskutinius 12 mėn. patyrė seksualinį priekabiavimą. 94 proc. tokio priekabiavimo nepatyrė. 2 proc. nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.4.1).

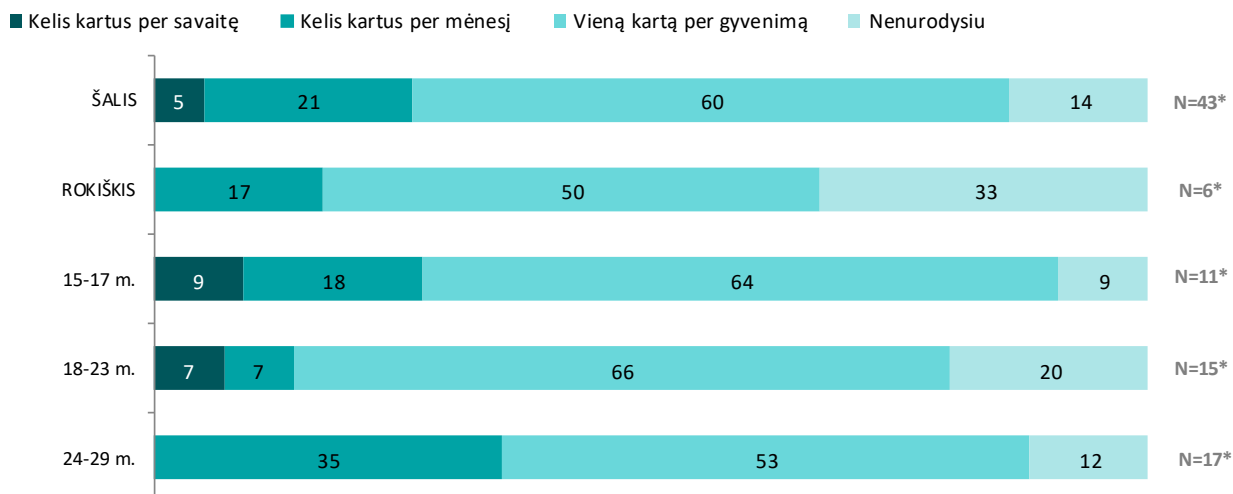
Seksualinį priekabiavimą dažniau teko patirti merginoms.

2.2.4.1 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių patyrėte seksualinį priekabiavimą? (proc.)

Ketvirtadaliui (26 proc.) šalies apklaustųjų, prie kurių per paskutinius 12 mėn. buvo seksualiai priekabiuojama, seksualinį priekabiavimą patyrė ne kartą: 5 proc. – patyrė kelis kartus per savaitę, 21 proc. – kelis kartus per mėnesį. Didžioji dalis (60 proc.) respondentų seksualinį priekabiavimą patyrė vieną kartą per gyvenimą. 14 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.4.2).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

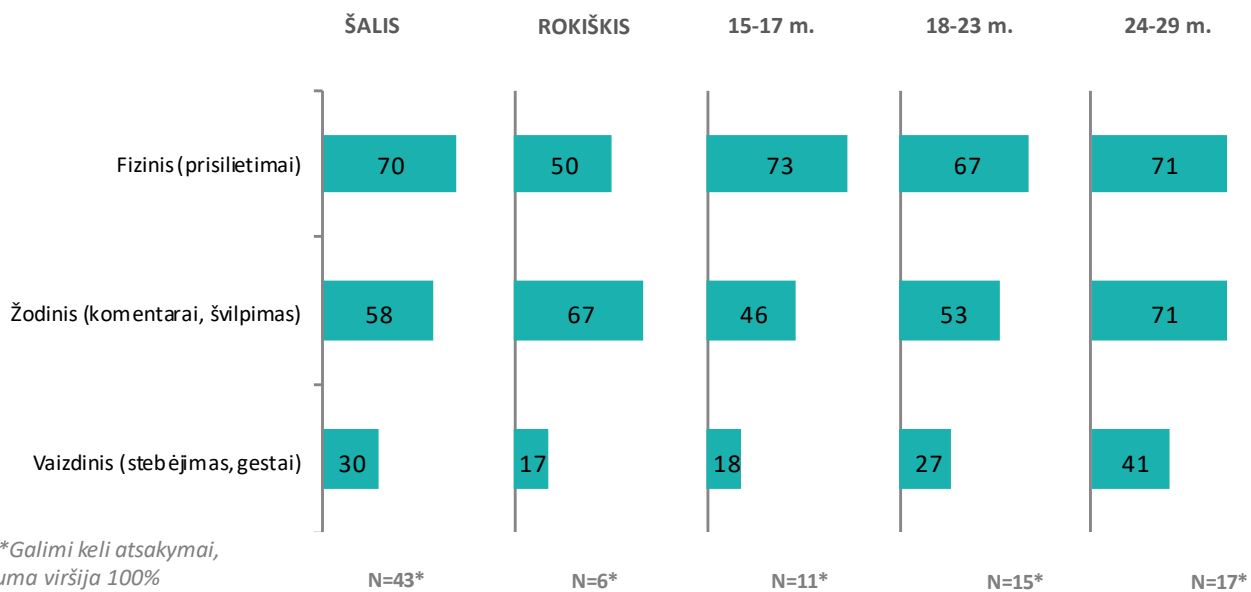

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.4.2 pav. Kaip dažnai Jūs patyrėte seksualinį priekabiavimą? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė seksualinį priekabiavimą)

70 proc. seksualinio priekabiavimo aukų jį patyrė fizine forma (prisilietimais). 58 proc. - žodine forma (komentarai, švilpimas). 30 proc. – vaizdine forma (stebėjimas, gestai). (Pav. 2.2.4.3).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

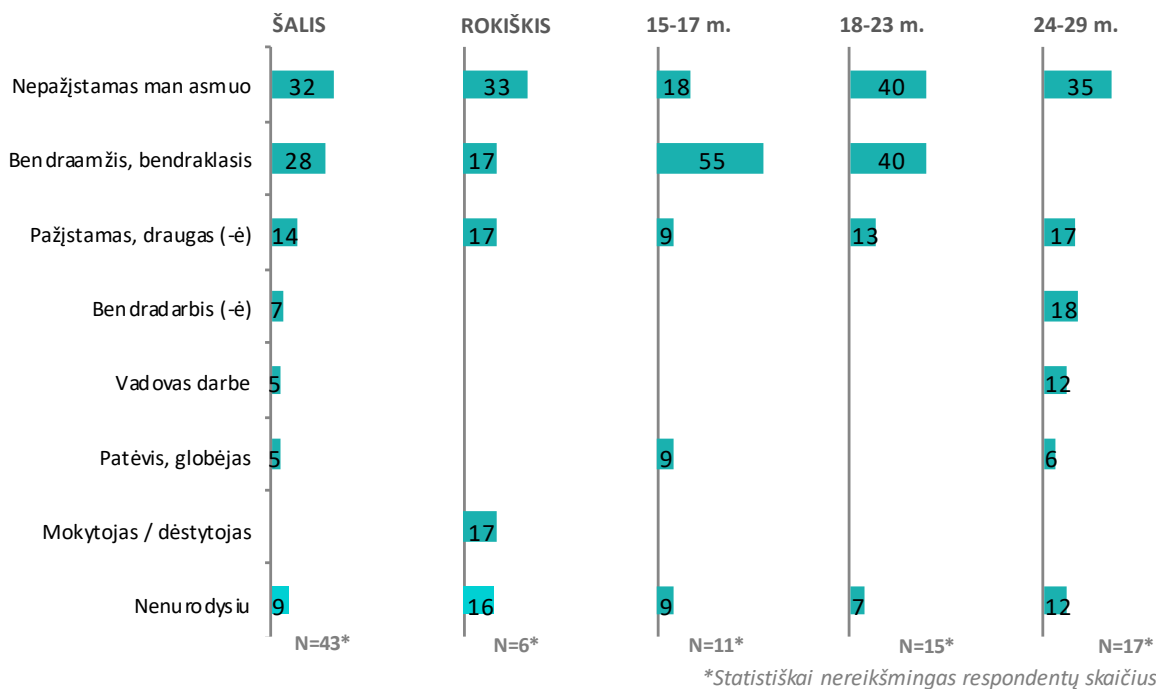

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.4.3 pav. Kaip pasireiškė seksualinis priekabiavimas? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė seksualinį priekabiavimą)

32 proc. jaunų šalies gyventojų, patyrusių seksualinį priekabiavimą, jį patyrė iš nepažįstamo jiems asmens. 28 proc. – iš bendraamžio, bendraklasio. 14 proc. – iš pažįstamo, draugo (-ės). 7 proc. – iš bendradarbio (-ės). 5 proc. – iš vadovo darbe. 5 proc. – iš patėvio, globėjo. 9 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.4.4).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

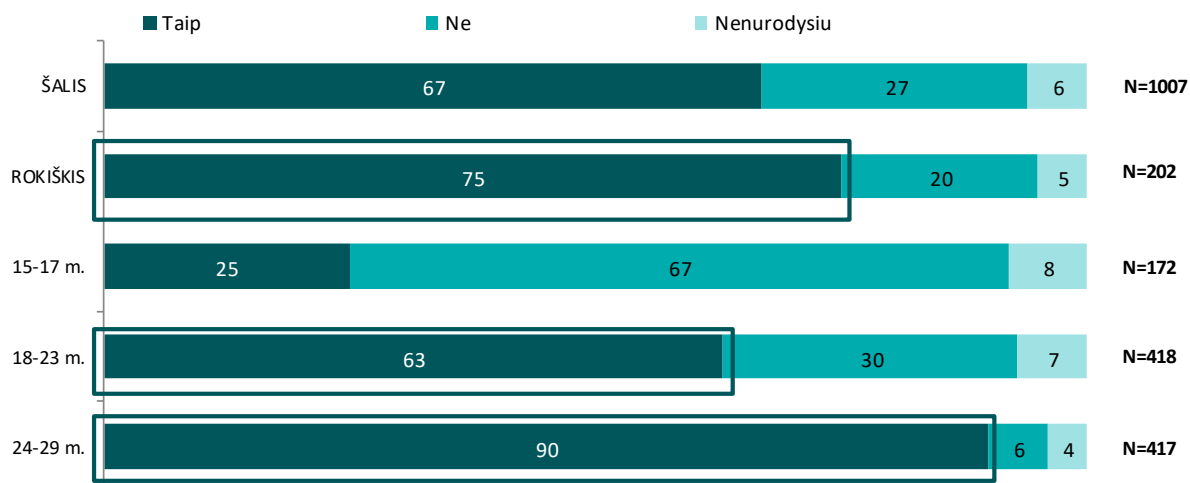

2.2.4.4 pav. Kas prie Jūsų priekabiavo? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie per paskutinius 12 mėn. patyrė seksualinį priekabiavimą)

2.2.5 LYTINIAI SANTYKIAI

67 proc. nacionalinio tyrimo dalyvių yra kada nors lytiškai santykiavę. 27 proc. – neturėjo lytinių santykių. 6 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. Tarp Rokiškio jaunimo lytinių santykių turėjusių jaunuolių procentas siekia 75. (Pav. 2.2.5.1).

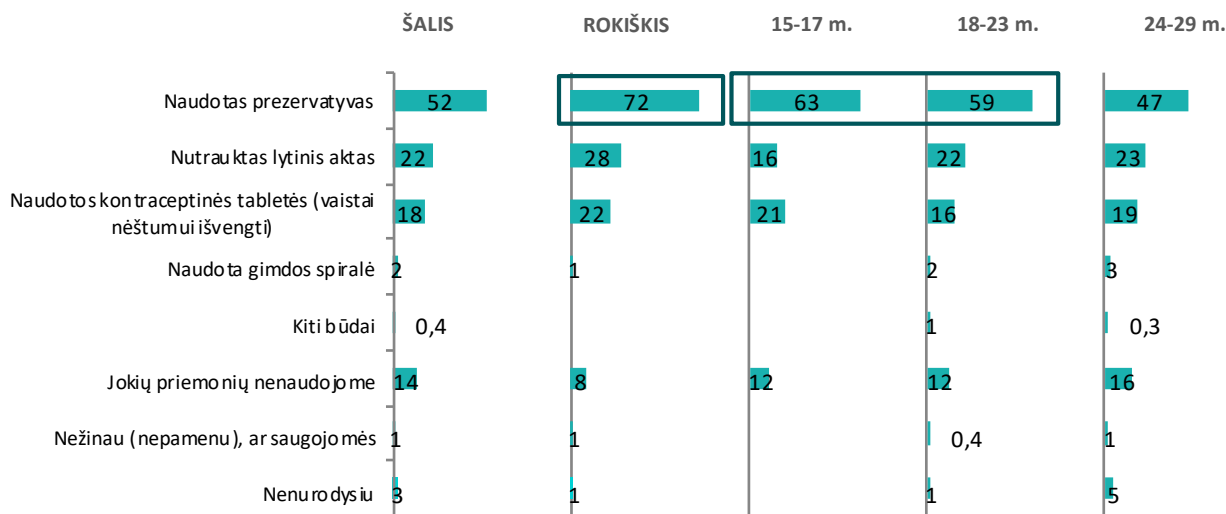
Teigiamai dažniau atsakė merginos, vyresni jaunuoliai, didmiesčio gyventojai.

2.2.5.1 pav. Ar kada nors esate lytiškai santykiavęs (-usi)? (proc.)

Pusė (52 proc.) šalies apklaustųjų, lytiškai santykiavę naudojo prezervatyvą. 22 proc. – nutraukė lytinį aktą. 18 proc. – naudojo kontraceptines tabletes, 2 proc. – naudojo gimdos spiralę. 0,4 proc. (3 respondantai) naudojo kitus būdus apsaugojimui nuo nėštumo. 14 proc. – nenaudojo jokių priemonių. 1 proc. – nežino, nepamena, ar saugojosi. 3 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. Rokiškio gyventojai (72 proc.) dažniau naudojo prezervatyvą lytinių santykių metu. (Pav. 2.2.5.2).

Prezervatyvus dažniau naudojo 15-23 m. respondantai, kaimo vietovių gyventojai. Nutraukto lytinio akto metodą dažniau nurodė merginos, mažesnių miestų gyventojai. Kontraceptines tabletes – taip pat merginos ir miestiečiai.

**Galimi keli atsakymai, suma viršija 100%

N=679

N=152

N=43*

N=263

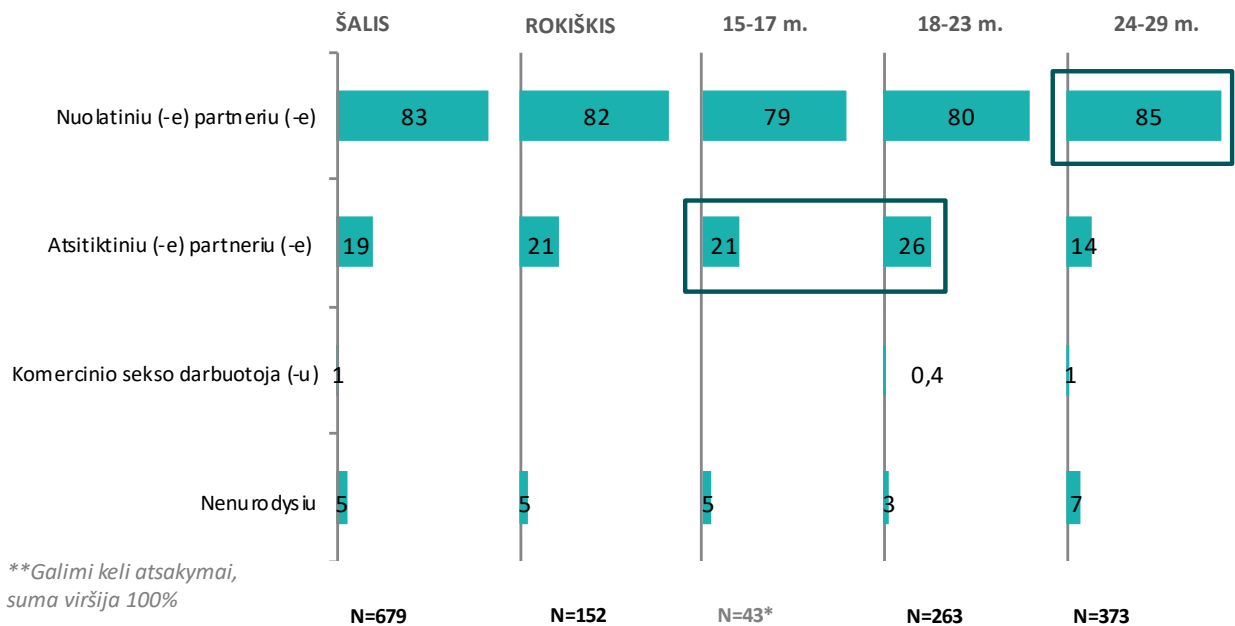
N=373

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.5.2 pav. Jei esate lytiškai santykiavęs (-usi), kaip paskutinių lytinių santykių metu saugojotės nuo nėštumo? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie yra lytiškai santykiavę)

83 proc. jaunų šalies gyventojų, kada nors turėjusių lytinių santykių, per pastaruosius 12 mėn. lytiškai santykiavo su nuolatiniu (-e) partneriu (-e). 19 proc. – su atsitiktiniu (-e) partneriu (-e). 1 proc. – su komercinio sekso darbuotoja (-u). 5 proc. nepateikė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.5.3).

Su nuolatiniu (-e) partneriu (-e) lytinių santykių dažniau turėjo merginos, 24-29 m. respondentai. Su atsitiktiniu (-e) partneriu (-e) – vaikinai, 15-23 m. apklaustieji ir mažesnių miestų bei kaimo vietovių gyventojai.

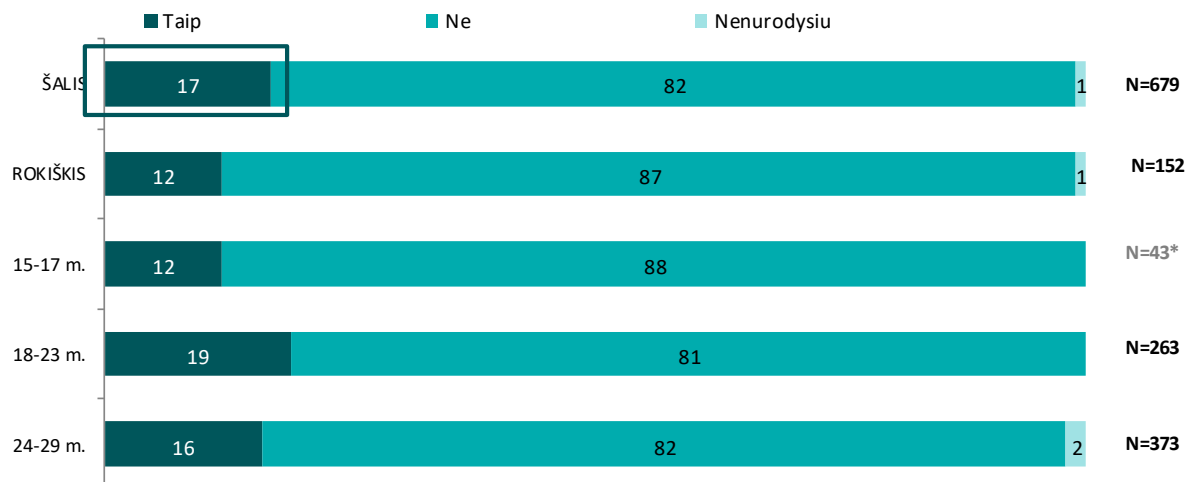

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.5.3 pav. Ar per pastaruosius 12 mėnesių turėjote lytinių santykių su...? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie yra lytiškai santykiavę)

17 proc. šalies apklaustųjų, kada nors lytiškai santykiavę, lytinių santykių metu buvo apsvaigę nuo alkoholio (Rokiškio rajone 12 proc.). 82 proc. – nebuvo apsvaigę. 1 proc. – nepateikė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.5.4).

Apsvaigę nuo alkoholio paskutinių lytinių santykių metu dažniau buvo vaikinai.

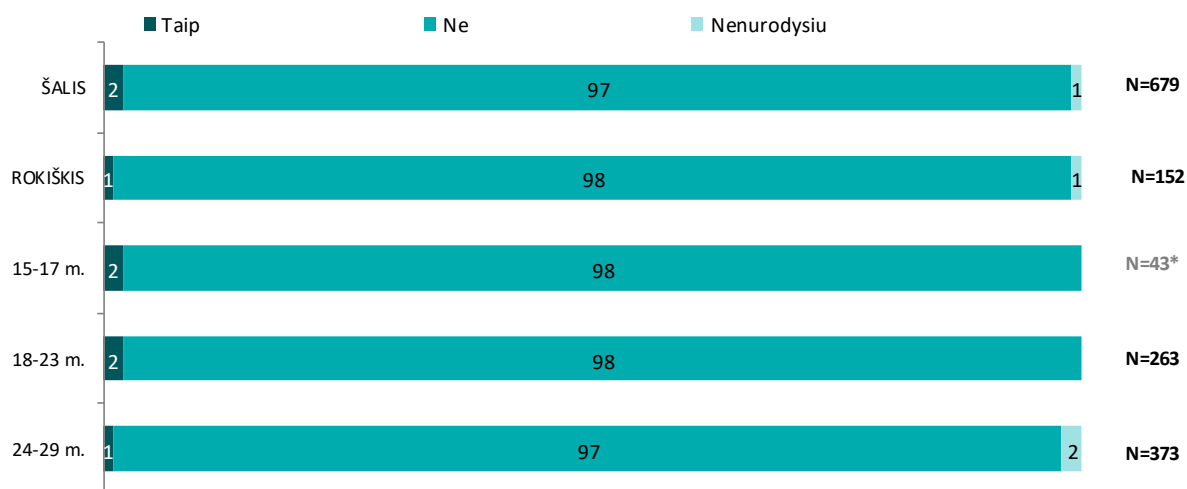

*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.5.4 pav. Ar paskutinių lytinių santykių metu buvote apsvaigęs (-usi) nuo alkoholio? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie yra lytiškai santykiavę)

2 proc. šalies respondentų, kada nors lytiškai santykiavę, buvo apsvaigę nuo narkotinių medžiagų lytinių santykių metu. 97 proc. – nebuvo apsvaigę. 1 proc. – nenurodė atsakymo į šį klausimą. (Pav. 2.2.5.5).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

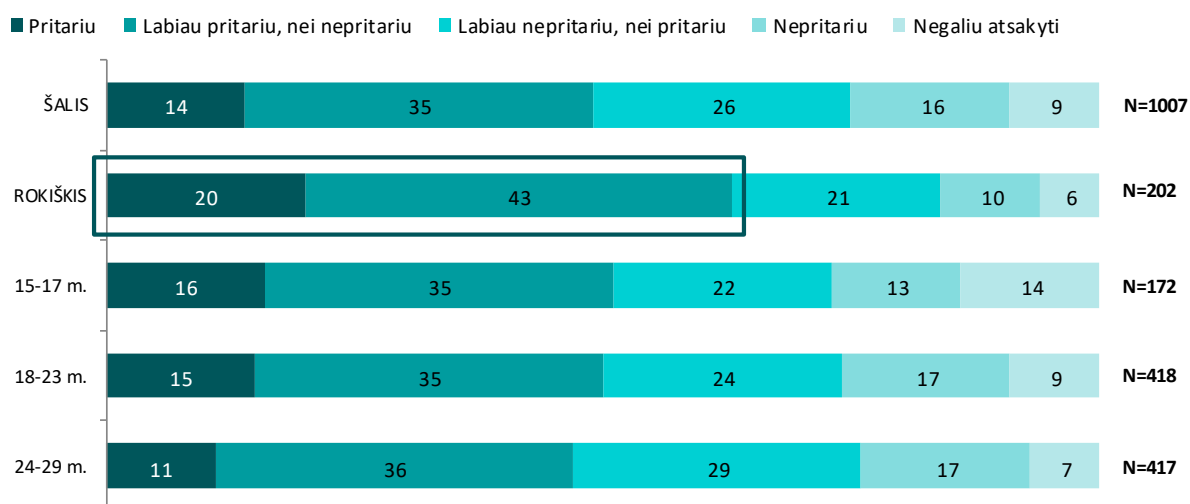
*Statistiškai nereikšmingas respondentų skaičius

2.2.5.5 pav. Ar paskutinių lytinių santykių metu buvote apsvaigęs (-usi) nuo narkotinių medžiagų? (proc.; atsakinėjo respondentai, kurie yra lytiškai santykiavę)

2.3. JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ POREIKIO VERTINIMAS

Beveik pusė (49 proc.) šalies respondentų išreiškė pritarimą teiginiui, kad susidūrus su sveikatos problemomis, yra lengva gauti konsultacijas ir paramą iš sveikatos priežiūros specialistų: 14 proc. apklaustųjų pritaria tam, 35 proc. – labiau pritaria, nei nepitaria. 42 proc. apklaustųjų išreiškė priešingą nuomonę: 26 proc. – labiau nepitaria, nei pritaria, 16 proc. – nepitaria. 9 proc. – negalėjo atsakyti į šį klausimą. Rokiškio gyventojai dažniau pritaria teiginiui, nei šalies gyventojai: 20 proc. – pritaria, 43 proc. – labiau pritaria, nei nepitaria. (Pav. 2.3.1).

Pritarti šiam teiginiui dažniau linkę mažesnių miestų ir kaimo vietovių gyventojai.

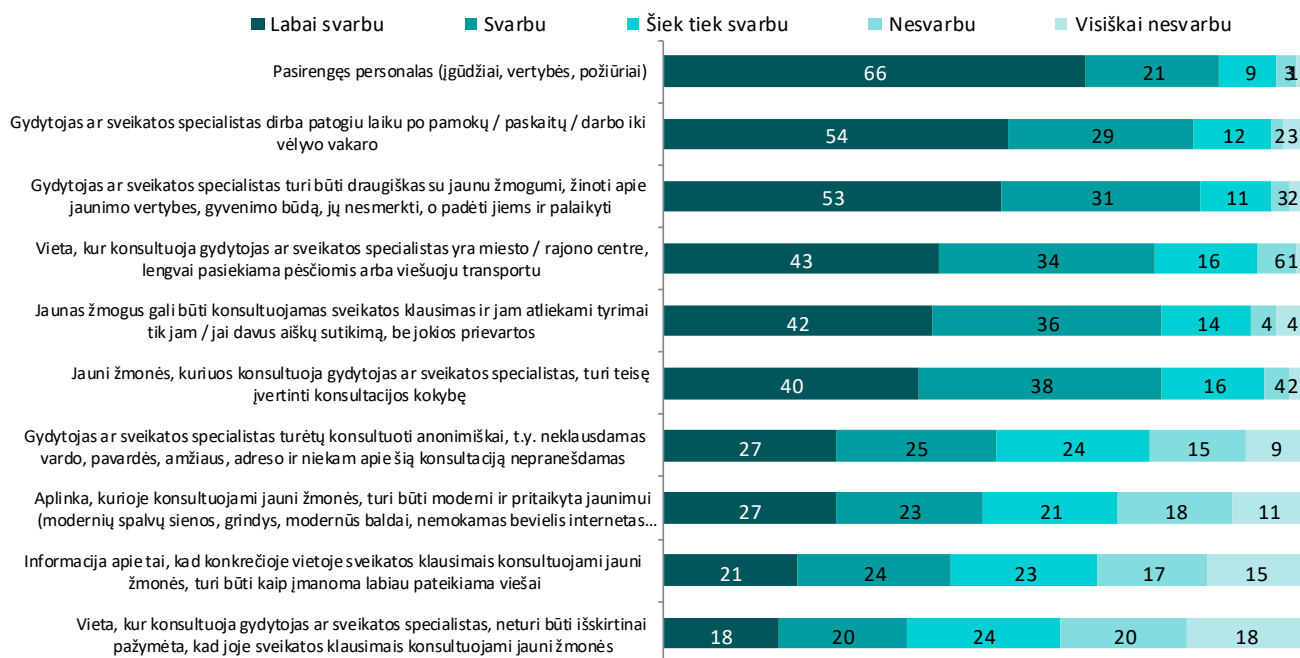
2.3.1 pav. Ar Jūs pritariate teiginiui: „Susidūrus su sveikatos problemomis, yra lengva gauti konsultacijas ir paramą iš sveikatos priežiūros specialistų?“ (proc.)

Labiausiai jauni šalies gyventojai (96 proc.) vertina pasirengusį personalą (įgūdžiai, vertybės, požiūriai): 66 proc. respondentų tai būtų labai svarbu, 21 proc. – svarbu, 9 proc. – šiek tiek svarbu. Šis aspektas būtų nesvarbus tik 4 proc. apklaustųjų: 3 proc. – nesvarbu, 1 proc. – visiškai nesvarbu. (Pav. 2.3.2).

95 proc. tyrimo dalyvių įvardijo gydytojo ar sveikatos specialisto darbą patogiu laiku po pamokų / paskaitų / darbo iki vėlyvo vakaro: 54 proc. apklaustųjų šis aspektas būtų labai svarbu, 29 proc. – svarbu, 12 proc. – šiek tiek svarbu. 5 proc. respondentų tai nebūtų svarbu: 2 proc. – nesvarbu, 3 proc. – visiškai nesvarbu. (Pav. 2.3.2).

Taip pat 95 proc. jaunų šalies gyventojų būtų aktualu, kad gydytojas ar sveikatos specialistas būtų draugiškas su jaunu žmogumi, žinotų apie jaunimo vertybes, gyvenimo būdą, jų nesmerktų, o padėtų jiems ir palaikytų: 53 proc. – labai svarbu, 31 proc. – svarbu, 11 proc. – šiek tiek svarbu. 5 proc. apklaustųjų šis bruožas nebūtų aktualus: 3 proc. – nesvarbu, 2 proc. – visiškai nesvarbu. (Pav. 2.3.2).

Rokiškio gyventojams dažniau būtų svarbu, kad aplinka, kurioje konsultuojami jauni žmonės, būtų moderni ir pritaikyta jaunimui (modernių spalvų sienos, grindys, modernūs baldai, nemokamas bevielis internetas ir pan.). (Lentelė 2.3.1).

2.3.2 pav. Jei Jums būtų reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos, kurie iš žemiau lentelėje nurodytų bruožų Jums būtų svarbiausi ir pabręstų kreiptis pagalbos? (1 balas – visiškai nesvarbu, 5 balai – labai svarbu) (proc.)

VIDURKIAI:					
	Šalis	Rokiškis	15-17 m.	18-23 m.	24-29 m.
Pasirengęs personalas (įgūdžiai, vertybės, požiūriai)	4,49	4,45	4,45	4,51	4,48
Gdytojas ar sveikatos specialistas turi būti draugiškas su jaunu žmogumi, žinoti apie jaunimo vertybes, gyvenimo būdą, jų nesmerkti, o padėti jiems ir palaikyti	4,31	4,34	4,37	4,33	4,27
Gdytojas ar sveikatos specialistas dirba patogiu laiku po pamokų / paskaitų / darbo iki vėlyvo vakaro	4,30	4,32	4,43	4,24	4,30
Jauni žmonės, kuriuos konsultuoja gydytojas ar sveikatos specialistas, turi teisę įvertinti konsultacijos kokybę	4,12	4,19	4,14	4,21	4,02
Vieta, kur konsultuoja gydytojas ar sveikatos specialistas yra miesto / rajono centre, lengvai pasiekiami pėsčiomis arba viešuoju transportu	4,11	4,09	4,12	4,11	4,10
Jaunas žmogus gali būti konsultuojamas sveikatos klausimais ir jam atliekami tyrimai tik jam / jai davus aiškų sutikimą, be jokios prievartos	4,09	4,12	4,24	4,14	3,99
Gdytojas ar sveikatos specialistas turėtų konsultuoti anonimiškai, t.y. neklausdamas vardo, pavardės, amžiaus, adreso ir niekam apie šią konsultaciją nepranešdamas	3,44	3,57	3,44	3,51	3,38
Aplinka, kurioje konsultuojami jauni žmonės, turi būti moderni ir pritaikyta jaunimui (modernių spalvų sienos, grindys, modernūs baldai, nemokamas bevielis internetas ir pan.)	3,37	3,66	3,38	3,46	3,27
Informacija apie tai, kad konkrečioje vietoje sveikatos klausimais konsultuojami jauni žmonės, turi būti kaip įmanoma labiau pateikiama viešai	3,19	3,30	3,36	3,12	3,18
Vieta, kur konsultuoja gydytojas ar sveikatos specialistas, neturi būti išskirtinai pažymėta, kad joje sveikatos klausimais konsultuojami jauni žmonės	3,02	3,22	3,29	3,07	2,85

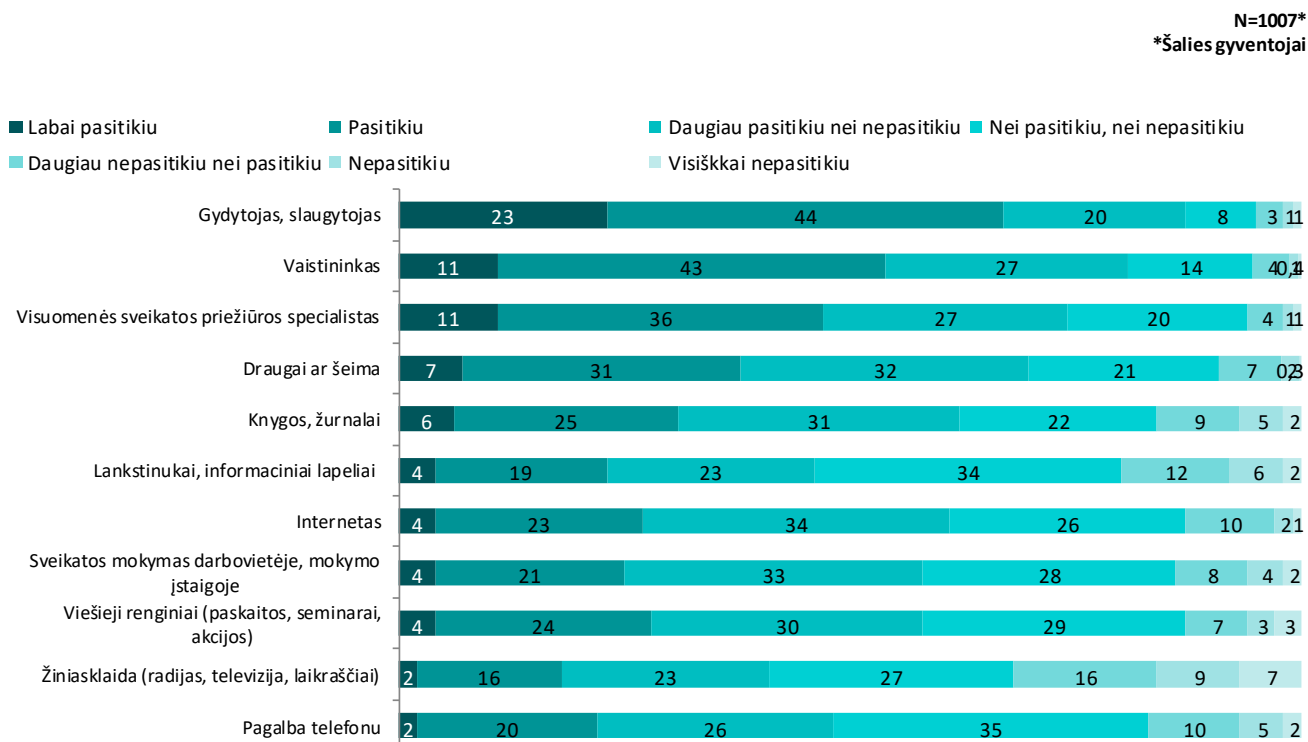
2.3.1 lentelė. Jei Jums būtų reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos, kurie iš žemiau lentelėje nurodytų bruožų Jums būtų svarbiausi ir pabręstų kreiptis pagalbos? (1 balas – visiškai nesvarbu, 5 balai – labai svarbu) (vidurkiai)

Jauni šalies gyventojai, ieškodami informacijos apie sveikatą, labiausiai pasitiki gydytojais, slaugytojais (87 proc.): 23 proc. respondentų labai pasitiki, 44 proc. – pasitiki, 20 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki. 8 proc. išreiškė neutralią poziciją – nei pasitiki, nei nepasitiki. 5 proc. apklaustųjų linkę nepasitikėti gydytojais, slaugytojais: 3 proc. – daugiau nepasitiki, nei pasitiki, 1 proc. – nepasitiki, 1 proc. – visiškai nepasitiki. (Pav. 2.3.3).

81 proc. apklaustųjų išreiškė pasitikėjimą vaistininkais: 11 proc. – labai pasitiki, 43 proc. – pasitiki, 27 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki. 14 proc. – nei pasitiki, nei nepasitiki. 5 proc. respondentų linkę nepasitikėti vaistininkais: 4 proc. – daugiau nepasitiki, nei pasitiki, 1 proc. – nepasitiki, 0,4 proc. (4 respondentai) – visiškai nepasitiki. (Pav. 2.3.3).

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistais pasitiki 74 proc. jaunų šalies gyventojų: 11 proc. – labai pasitiki, 36 proc. – pasitiki, 27 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki. Penktadalis (20 proc.) – nei pasitiki, nei nepasitiki. 6 proc. – respondentų linkę nepasitikėti visuomenės sveikatos priežiūros specialistais: 4 proc. – daugiau nepasitiki, nei pasitiki, 1 proc. – nepasitiki, 1 proc. – visiškai nepasitiki. (Pav. 2.3.3).

Rokiškio gyventojai, ieškodami informacijos apie sveikatą, dažniau pasitiki žiniasklaida (radijas, televizija, laikraščiai). (Lentelė 2.3.2).

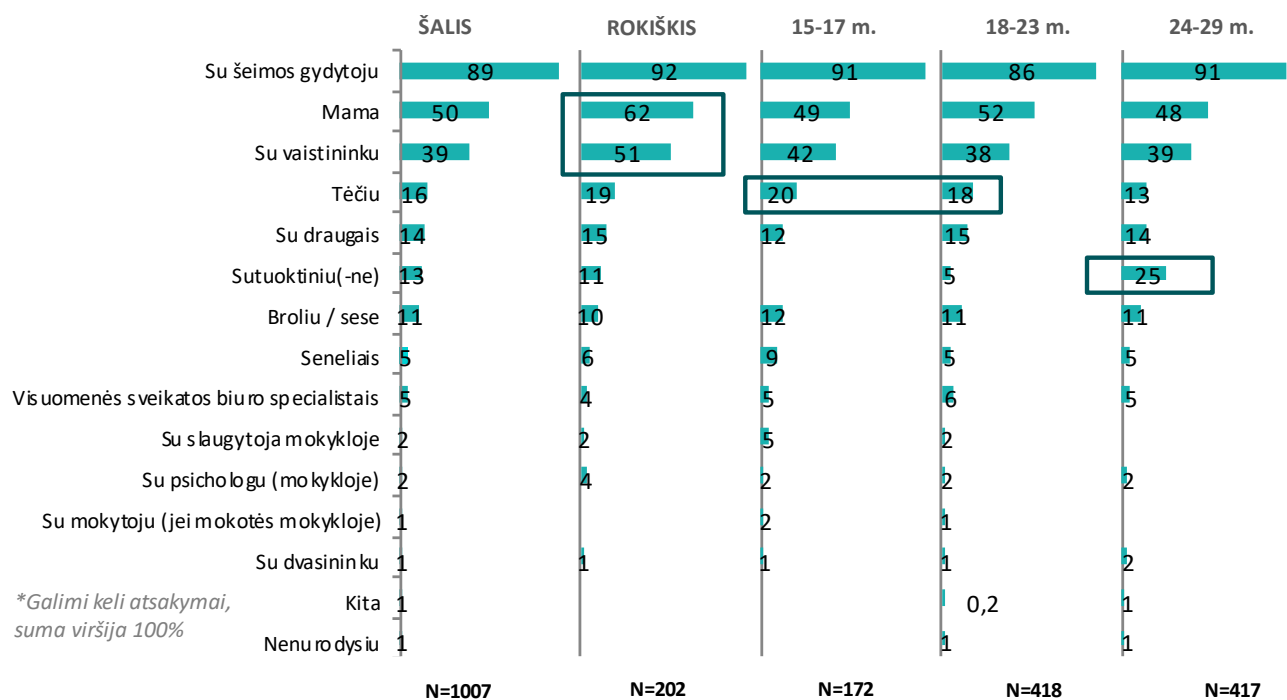
2.3.3 pav. Kuriais informacijos šaltiniais, kuriuose ieškote informacijos apie sveikatą, labiausiai pasitikite ir naudojate juose pateiktomis rekomendacijomis? (1 balas – visiškai nepasitikiu, 7 balai – labai pasitikiu) (proc.)

VIDURKIAI:					
	Šalis	Rokiškis	15-17 m.	18-23 m.	24-29 m.
Gydytojas, slaugytojas	5,69	5,61	5,55	5,68	5,76
Vaistininkas	5,39	5,43	5,37	5,42	5,36
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas	5,19	5,17	5,21	5,23	5,14
Draugai ar šeima	5,02	5,17	5,15	4,99	5,00
Internetas	4,76	4,89	4,70	4,78	4,76
Knygos, žurnalai	4,73	5,00	4,90	4,74	4,66
Viešieji renginiai (paskaitos, seminarai, akcijos)	4,65	4,59	4,69	4,65	4,63
Sveikatos mokymas darbovietėje, mokymo įstaigoje	4,63	4,58	4,53	4,61	4,68
Pagalba telefonu	4,43	4,67	4,41	4,40	4,47
Lankstinukai, informaciniai lapeliai	4,40	4,53	4,40	4,46	4,34
Žiniasklaida (radijas, televizija, laikraščiai)	4,08	4,51	4,30	4,10	3,96

2.3.2 lentelė. Kuriais informacijos šaltiniais, kuriuose ieškote informacijos apie sveikatą, labiausiai pasitikitė ir naudojotės juose pateiktomis rekomendacijomis? (1 balas – visiškai nepasitikiu, 7 balai – labai pasitikiu) (vidurkiai)

Didžioji dalis (89 proc.) jaunų šalies gyventojų, turėdami su sveikata susijusių klausimų, labiausiai būtų linkę konsultuotis su šeimos gydytoju. 50 proc. – su mama. 39 proc. – su vaistininku. 16 proc. – su tėčiu. 14 proc. – su draugais. 13 proc. – su sutuoktiniu (-ne). 11 proc. – su broliu / sese. 5 proc. – su seneliais. 5 proc. – su visuomenės sveikatos biuro specialistais. 2 proc. – su slaugytoja mokykloje. 2 proc. – su psichologu (mokykloje). 1 proc. – su mokytoju. 1 proc. – su dvasininku. 1 proc. – su kitu asmeniu. 1 proc. – nepateikė atsakymo į šį klausimą. Rokiškio gyventojai, lyginant su bendru šalies rezultatu, dažniau būtų linkę konsultuotis su mama (62 proc.) ir vaistininku (51 proc.). (Pav. 2.3.4).

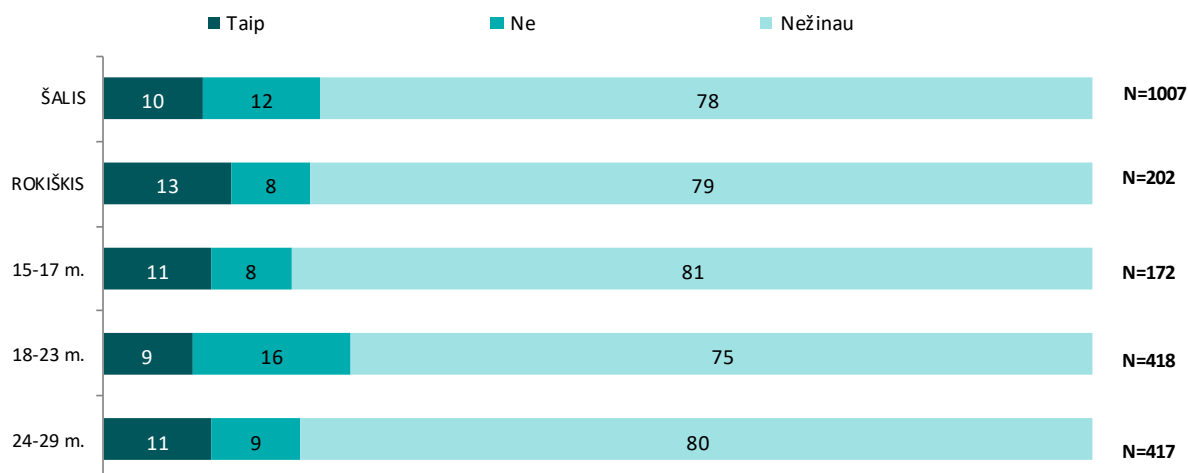
Didmiesčių gyventojai apskritai įvardino daugiau asmenų, su kuriais būtų linkę konsultuotis sveikatos klausimais. Su tėčiu dažniau būtų linkę konsultuotis vaikinai, 15-23 m. apklaustieji. Su sutuoktiniu (-e) – 24-29 m. tyrimo dalyviai. (Pav. 2.3.4).

2.3.4 pav. Jei turėtumėte svarbių su Jūsų sveikata susijusių klausimų, su kuo labiausiai būtumėte linkę konsultuotis? (proc.)

Dešimtadalis (10 proc.) šalies apklaustųjų teigiamai atsakė į klausimą ar jų savivaldybėje veikia jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis. 12 proc. – nepritarė. 78 proc. – nežino, ar toks modelis veikia jų savivaldybėje. (Pav. 2.3.5).

Teigiamai dažniau atsakė vaikinai.

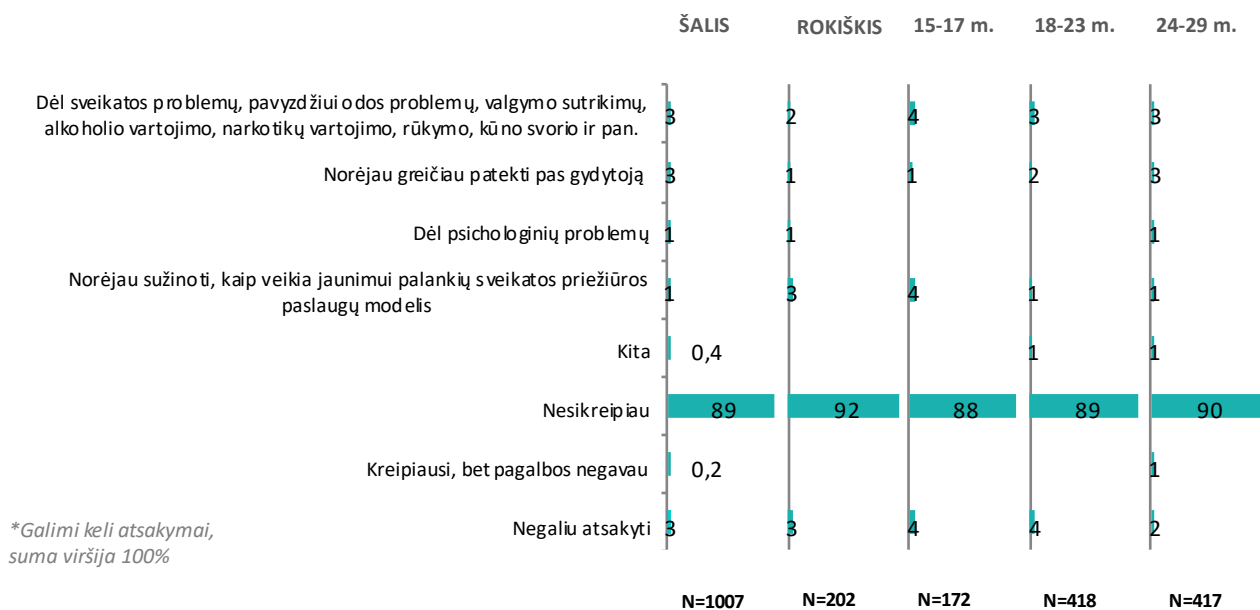

2.3.5 pav. Ar Jūsų savivaldybėje veikia Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis? (proc.)

8 proc. jaunų šalies gyventojų per paskutinius 6 mėnesius kreipėsi į Visuomenės sveikatos biurą dėl sveikatos klausimų ir gavo pagalbą; 3 proc. respondentų kreipėsi dėl sveikatos problemų, pavyzdžiui

odos problemų, valgymo sutrikimų, alkoholio vartojimo, narkotikų vartojimo, rūkymo, kūno svorio ir pan., 3 proc. – kreipėsi, nes norėjo greičiau patekti pas gydytoją, 1 proc. – dėl psichologinių problemų, 1 proc. – norėjo sužinoti, kaip veikia jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis. 0,4 proc. (4 respondentai) kreipėsi dėl kitų priežasčių. 89 proc. – nesikreipė į Visuomenės sveikatos biurą. 0,2 proc. (2 respondentai) kreipėsi, bet negavo pagalbos. 3 proc. – negalėjo atsakyti į šį klausimą. (Pav. 2.3.6).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų socialines–demografines charakteristikas nėra.

2.3.6 pav. Ar per paskutinius 6 mėnesius Jūs kreipėtės į Visuomenės sveikatos biurą dėl sveikatos klausimų ir gavote pagalbą? (proc.)

III. APIBENDRINIMAI

Jaunimo sveikatos vertinimas

- Dauguma (69 proc.) šalies respondentų savo sveikatą laiko gera: 21 proc. apklaustųjų nuomone, jų sveikata labai gera, 48 proc. – gera. Ketvirtadalis (26 proc.) savo sveikatą vertina vidutiniškai. 5 proc. tyrimo dalyvių savo sveikatą laiko bloga: 3 proc. – bloga, 2 proc. – labai bloga sveikata.
- Didžioji dalis (74 proc.) jaunų šalies gyventojų lankėsi pas gydytoją per pastaruosius 12 mėn.
- 66 proc. apsilankiusių pas gydytoją savo vizito priežastį įvardijo ligą. Pusės (50 proc.) šalies gyventojų lankymosi pas gydytoją priežastis – sveikatos pažyma.
- Absoliuti dauguma (94 proc.) besikreipusių į gydytoją nurodė, jog lankėsi pas šeimos, vidaus ligų gydytoją, pediatrą. Į odontologą (dantų gydytoją) kreipėsi 41 proc. šalies gyventojų. Pas chirurgą, traumatologą ir ginekologą lankėsi po 18 proc. šalies respondentų.
- 3 proc. jaunų šalies gyventojų kvietė greitąją medicinos pagalbą dėl savo sveikatos problemų per paskutinius 12 mėn.
- 6 proc. šalies apklaustųjų dalis gulėjo ligoninėje per paskutinius 12 mėn.
- Beveik ketvirtadalis (23 proc.) savo gulėjimo ligoninėje priežastį nurodė operaciją. Po 20 proc. gulėjusių ligoninėje nurodė nėštumą, gimdymą ir ligą.
- Beveik pusė (48 proc.) jaunų šalies gyventojų per praėjusius 12 mėn. sirgo gripu, peršalimo ligomis. 14 proc. – turėjo traumą, apsinuodijimų, sužalojimų. 13 proc. – sirgo virškinimo sistemos ligomis.
- Dauguma (84 proc.) šalies apklaustųjų lankėsi vaistinėje per paskutinius 12 mėn.
- 79 proc. jaunų šalies gyventojų lankymosi vaistinėje priežastį įvardijo vaistų sau įsigijimą. 54 proc. – pirkto vaistus kitiems (pvz. šeimos nariams). 10 proc. – konsultavosi su vaistininku dėl sveikatos problemos.
- 38 proc. šalies respondentų per paskutinius 12 mėn. naudojos elektroninėmis sveikatos priežiūros paslaugomis: 25 proc. – registravosi pas gydytoją, 10 proc. – norėdami gauti informacijos, 3 proc. – naudojos konsultacijos tikslais.

Jaunimo sveikatos rizikos veiksniai

- 29 proc. jaunų šalies gyventojų yra kada nors galvoję apie savižudybę: 22 proc. respondentų kartais kildavo tokios mintys, 3 proc. dažnai kyla tokios mintys, 2 proc. yra galvoję apie savižudybę labai rimtai ir net kūrę planus kaip tai padaryti, 2 proc. yra bandę nusižudyti.
- Pusė (52 proc.) šalies apklaustųjų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. diena iš dienos, kokias dvi savaites ar ilgiau, jautėsi tiek liūdni ir nusiminę, jog nesinorėjo nieko veikti.
- 38 proc. jaunų šalies gyventojų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, pripažino, kad per pastaruosius 12 mėn. yra nors kartą pagalvoję apie savižudybę.
- 13 proc. šalies respondentų, mąčiusių apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. yra kūrę savižudybės planus.
- 2 proc. šalies apklaustųjų, kuriems yra kilę minčių apie savižudybę, per pastaruosius 12 mėn. bandė nusižudyti.
- 7 proc. šalies gyventojų patyrė fizinį smurtą per paskutinius 12 mėn.
- 39 proc. šalies gyventojų, prieš kuriuos per pastaruosius 12 mėn. buvo fiziškai smurtaujama, fizinį smurtą teko patirti ne kartą: 16 proc. – patyrė kelis kartus per savaitę, 23 proc. – kelis kartus per mėnesį. Daugiau kaip pusė (58 proc.) respondentų fizinį smurtą patyrė vieną kartą per gyvenimą.
- Ketvirtadalis (25 proc.) fizinio smurto aukų, smurtą patyrė iš bendramokslų, bendraamžių. 22 proc. – iš nepažįstamų jiems asmenų. 15 proc. – iš partnerio (-ės). 10 proc. – iš sutuoktinio / sutuoktinės.
- 27 proc. šalies apklaustųjų per paskutinius 12 mėn. patyrė psichologinį smurtą.
- Daugumai (71 proc.) jaunų šalies gyventojų, prieš kuriuos per paskutinius 12 mėn. buvo psichologiškai smurtaujama, psichologinį smurtą teko patirti ne kartą: 16 proc. – patyrė kelis kartus per savaitę, 55 proc. – kelis kartus per mėnesį. 17 proc. respondentų psichologinį smurtą patyrė vieną kartą per gyvenimą.
- Didžioji dalis (78 proc.) psichologinio smurto aukų, smurtą patyrė pažeminimo forma. 34 proc. buvo bauginti, 26 proc. susidūrė su grasinimais.
- 15 proc. psichologinio smurto aukų, smurtą patyrė iš partnerio (-ės). 14 proc. – iš bendraamžio, bendramokslio. 13 proc. – iš nepažįstamų jiems asmenų. 12 proc. – iš savo vadovo (-ės) darbe. 11 proc. – iš sutuoktinio / sutuoktinės.
- 4 proc. šalies gyventojų per paskutinius 12 mėn. patyrė seksualinį priekabiavimą.

- Ketvirtadaliui (26 proc.) šalies apklaustųjų, prieš kurių per paskutinius 12 mėn. buvo seksualiai priekabiavama, seksualinį priekabiavimą patyrė ne kartą: 5 proc. patyrė kelis kartus per savaitę, 21 proc. – kelis kartus per mėnesį. Didžioji dalis (60 proc.) respondentų seksualinį priekabiavimą patyrė vieną kartą per gyvenimą.
- 70 proc. seksualinio priekabiavimo aukų, seksualinį priekabiavimą patyrė fizine (prisilietimai) forma. 58 proc. - žodine (komentarai, švilpimas), 30 proc. – vaizdine forma (stebėjimas, gestai).
- 32 proc. jaunų šalies gyventojų, patyrusių seksualinį priekabiavimą, pastarąjį patyrė iš nepažįstamo jiems asmens. 28 proc. – iš bendraamžio, bendraklasio. 14 proc. – iš pažįstamo, draugo (-ės). 7 proc. – iš bendradarbio (-ės). 5 proc. – iš vadovo darbe. 5 proc. – iš patėvio, globėjo.
- Dauguma (67 proc.) šalies respondentų yra kada nors lytiškai santykiavę.
- Pusė (52 proc.) šalies apklaustųjų, lytiškai santykiaudami, siekdami apsisaugoti nuo nėštumo, naudojo prezervatyvą. 22 proc. – nutraukė lytinį aktą. 18 proc. – naudojo kontraceptines tabletes, 2 proc. – naudojo gimdos spiralę.
- 83 proc. jaunų šalies gyventojų, kada nors turėjusių lytinių santykių, per pastaruosius 12 mėn. lytiškai santykiavo su nuolatiniu (-e) partneriu (-e). 19 proc. – su atsitiktiniu (-e) partneriu (-e). 1 proc. – su komercinio sekso darbuotoja (-u).
- 17 proc. lytinius santykius turėjusių šalies apklaustųjų paskutinių lytinių santykių metu buvo apsvaigę nuo alkoholio, 2 proc. - apsvaigę nuo narkotinių medžiagų.

Jaunimo sveikatos priežiūros paslaugų poreikio vertinimas

- Beveik pusė (49 proc.) šalies respondentų išreiškė pritarimą teiginiui, kad susidūrus su sveikatos problemomis, yra lengva gauti konsultacijas ir paramą iš sveikatos priežiūros specialistų: 14 proc. apklaustųjų tam pritaria, 35 proc. – labiau pritaria, nei nepitaria. 42 proc. apklaustųjų linkę nepritarti: 26 proc. – labiau nepitaria, nei pritaria, 16 proc. – nepitaria.
- Dauguma (96 proc.) jaunų šalies gyventojų įvardijo, kad jei jiems būtų reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos, svarbiausias ir padrasinantis kreiptis pagalbos bruožas būtų pasirengęs personalas (įgūdžiai, vertybės, požiūriai): 66 proc. respondentų tai būtų labai svarbu, 21 proc. – svarbu, 9 proc. – šiek tiek svarbu. 95 proc. įvardijo gydytojo ar sveikatos specialisto darbą patogiu laiku po pamokų / paskaitų / darbo iki vėlyvo vakaro: 54 proc. apklaustųjų šis aspektas būtų labai svarbu, 29 proc. – svarbu, 12 proc. – šiek tiek svarbu. Taip pat 95 proc. šalies gyventojų būtų aktualu, kad gydytojas ar sveikatos specialistas būtų draugiškas su jaunu žmogumi, žinotų apie jaunimo vertybes, gyvenimo būdą, jų nesmerkėtų, o padėtų jiems ir palaikytų: 53 proc. – labai svarbu, 31 proc. – svarbu, 11 proc. – šiek tiek svarbu.
- 87 proc. jaunų šalies gyventojų, ieškodami informacijos apie sveikatą, labiausiai pasitiki gydytojais, slaugytojais: 23 proc. respondentų labai pasitiki, 44 proc. – pasitiki, 20 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki. 81 proc. apklaustųjų išreiškė pasitikėjimą vaistininkais: 11 proc. – labai

pasitiki, 43 proc. – pasitiki, 27 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki. 74 proc. tyrimo dalyvių labiausiai pasitiki visuomenės sveikatos priežiūros specialistais: 11 proc. – labai pasitiki, 36 proc. – pasitiki, 27 proc. – daugiau pasitiki, nei nepasitiki.

- Didžioji dalis (89 proc.) jaunų šalies gyventojų, turėdami su sveikata susijusių klausimų, labiausiai būtų linkę konsultuotis su šeimos gydytoju. 50 proc. – su mama. 39 proc. – su vaistininku. 16 proc. – su tėčiu. 14 proc. – su draugais. 13 proc. – su sutuoktiniu (-ne). 11 proc. – su broliu / sese.
- Dešimtadalis (10 proc.) šalies apklaustųjų pritarė, kad jų savivaldybėje veikia Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis.
- 8 proc. jaunų šalies gyventojų per paskutinius 6 mėnesius kreipėsi į Visuomenės sveikatos biurą dėl sveikatos klausimų ir gavo pagalbą: 3 proc. respondentų kreipėsi dėl sveikatos problemų, pavyzdžiui odos problemų, valgymo sutrikimų, alkoholio vartojimo, narkotikų vartojimo, rūkymo, kūno svorio ir pan., 3 proc. – kreipėsi, nes norėjo greičiau patekti pas gydytoją, 1 proc. – dėl psichologinių problemų, 1 proc. – norėjo sužinoti, kaip veikia jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis.